

709 abm. 709

Psalmus. li

Quid gloriaris in malicia qui potes

Titulus In fine. Intellectus dauid cum venit doech ydumea et annunciauit Sauli et dixit ei. venit dauid in domum abimelech. De hac annuntiatione habetur Re. xxij. quod cum saul turbatus de hoc quod dauid euasisset manus eius conquiret de seruis suis tanquam fautoribus dauid. Ne doech dixit Sauli quod viderat deum in domo abimelech sacerdotis. et quod dederat ei panes et gladium golie. adiungens falsum sicut modus est de traditoribus. quod abimelech consueuerat per deum. propter quod saul iratus iussit sacerdotes viros et paruulos eorum interficere et ciuitatem eorum destrui. Cuius iussionis doech cum suis satellitibus fuit executor et ibidem Jeronimus Per saul mors in legit Jeronimus intelligit. per deum vita. Quid est quod saul persequitur deum. nisi quod ab initio seculi spiritus mors persequitur vitam nostram. quod quia ista peccata amant persequuntur sanctam ecclesiam et illos qui celestia diligunt. **Aug.** huius psalmo de duobus generibus hominum. unum laborantium: alterum in eis quos laborant unum de terra: aliud de celo cogitantium **Genus** vero bonorum aut prophetarum

alloquitur genus malorum dicens. **Q**uid gloriaris in malicia. Quasi dicat. hec est pessima gloria quia propria est eorum qui peccant ex certa malicia. de quibus dicitur puer bitorum. **L**etantur cum malefecerint et exultant in rebus pessimis. **L**qui potens es iniquitate. **L**ib est ad quid gloriaris quod potes opprimere innocentem a proximum. **P**rimo igitur arguit ipsius de mala voluntate. secundo de mala potestate. tertio de obstinatione in malum. cum subiungit **Aug.** Nota die. id est est toto tempore sine lassitudine: sine interuallo: sine pausatione. **I**n iusticiam cogitauit lingua mea. **Aug.** Lingue non solum sed cordis. vnde in coniunctione istorum scilicet cogitauit lingua notatur quod cito cogitat. tam cito loquitur sicut dicitur ecclesia. xxi. In ore factorum cor illorum. **T**ranslatio hebraica habet. **I**n iusticiam cogitauit lingua. et hanc lingue cogitationem perduxit ad actum. quia. **S**icut nouacula acuta fecisti dolos. **E**cce quid faciunt sanctis mali. **J**eronimus **N**ouacula persecutores intelliguntur. **S**icut ergo nouacula quasi insensibiliter tollit capillum: **S**ic persecutores dolose auferunt sanctis bona temporalia superflua. **P**er capillum enim superfluitas diuiciarum intelligitur. **Aug.** Illi enim qui ligantur adhaerent cor de deo. sic habent ista terrena tanquam

ad malum
q potes opprimere

ore factorum
cor illorum

Novacula
tollit capillum

Aug.
Ipsi enim qui

p. 174

in p. 174

de p. 174

capillos quia contemunt omnia
 presentia bona. insuper a istam vi
 tam **Hugo** Et quia persecu
 tores honoru ex
 ultant in rebus pessimis. **I**deo sub
 iungit. **D**ilexisti malitiam. non
 deserit malum qui ipsum diligit. L
 sup benignitate. **E**cce peccm in spi
 ritum sanctum. **V**nde apostolus ad
 galath. v. **F**ructus autem spiritus
 benignitas. **I**mpunitatem. **V**ide licet
 imique loqui in discrete et dolose. L
 magis q loqui **Cassiodo**
 equitatem. **P**lerunq homines qui peccata fa
 ciunt ipsi per de corem composita lo
 cutionis: se abscondunt: nolunt i
 se deprehendi que norunt genera
 liter ab omnibus dampnari. **D**ilexisti omnia vba precipitatis. **H**
hugo Verba precipitatis di
 cunt verba adulationis
Vnde **Psalm.** ix. **E**runt qui beatificat
 populum istum a qui beatificant pre
 pitati. **I**dem. Verba precipitatis
 sunt verba detractionis. vnde tras
 latio hebraica habet **D**ilexisti oia
 verba ad deuorandum. **D**etractores
 dicunt suis verbis fraudulenter de
 uorare bonos vnde in alio ps dicit
Rui deuorat plebem meam sicut escam
 panis. a hoc facit **L**ingua dolosa.
Aug⁹ **M**inistra fallacie e lin
 gua dolosa. aliud cor
 de cogitantium: aliud ore pronuncian
 tium. sed in his subuersio. **P**ro
 pterea deus destruet te in finem. **I**a
 si modo videris stare et florere tan
 q fenam in agro destruet te deus:
 qu dicit **I**te maledicti in igne eter

num. Et quis fixeris in amore mu
 di radicem **hugo** Tamen de
 cordis **u**s **Leuellet**
 te. **D**e felicitate temporalis in qua con
 fidebas. **L**et emigrabit te. **I**dem emi
 grare faciet te. **D**e tabernaculo tuo
 id est ab hac vita animam a corpo
 re auferendo. **L**et radicem tuam. **I**dem
 malam voluntatem tuam: ex qua p
 cessit malicia tua euellet. **D**e terra
 vuenti **Cassi.** **P**lena ingens
 um. **D**amnatio de societate sanctorum
 euellia in perpetuis ignibus man
 ticipa **Rico.** **D**empe ponit vtili
 ri. **D**atis consequentia.
 quia iustividentes punitionem in
 iquorum ex hoc firmantur magis
 in bono a contemunt prosperitate
 malorum. vñ dicit **U**idebunt iu
 sti. **I**ntelligendo nunc damna cor
 malorum. **L**a timebunt. **I**magis of
 fendere deum q ante. **L**et super eum
 ridebunt. **C**ontemnentis eius pro
 speritatem. **A**ug⁹ **I**ntelliga
 mus a dis
 cernamus duo ista tempora satis
 vtiliter timenda ridendi. **Q**uid
 enim fumus in hoc seculo nodum
 est ridendum ne postea ploremus
Iusti at qui viuunt modo ex fide
 intelligunt q damnandi sunt ma
 li. propterea timent et sibi. **Q**uid em
 fut hodie sciunt. qd futuri sunt cras
 nesciunt. **Q**uia ergo nunc ad malo
 rum imitatione labi possunt. hinc
 habent formidinem. **Q**uando autem
 ridebunt. **C**uz venerit dies nostre
 id est manifestaco christi ad iudi
 cium tunc iusti ridebunt super dam

margin notes on the right page

natione ma
lorum.

Gregorius

vi-moralium Illic non habent co
passionem quia damnatis tunc p
desse non possunt.

Augustinus

Tu corripe reatum a gaude bis ad
iudicem. Nobis enim hortatur te
ne iudicet te. cum autem venerit iu
dicii tempus: correctionis locus no
erit: sed tui damnationis. Erat ibi
penitentia sed infructuosa qua sera
tue. **Sicut** iustit. ecce ho qui non
posuit deum adiutorem suum. per
bona merita. **Ed** speravit i mul
titudine diuicia

Calliodo

rum suarum. Diuicias hic: vniuersas pompas
seculi accipere debemus in quibus
iste seculi amator spem et fiduciaz
posuit a deo dam
natus est

Jeronim

Sed nunquid tantum malum sit
diuicias habere. tantu vt de iusto
habeantur a deo gratias referatur
qui eas debet. **Non.** Sed malum
est spem in diuicijs ponere cum in
alio psalmo dicit. Diuicie si afflu
ant nolite cor apponere. Diuici
as licet habere ad necessitatem: a
non licet possidere ex amore. Nam
Abraham et reliqui boni diuicias
habuerunt: sed spem in eis no ha
buerunt. Sequitur. **Let** preualuit.

Nicolaus

ad tempus. **Lin**
vanitate sua. **quia** prosperitas eius transiit ve
lut ym. **Augusti.** Quid emz
bra vanius eo
qui putat plus habere nummum

q̄ deum. Ergo hoc genere in alioru
damnato: q̄ dicitis de te o corpus
christi.

Ego autem sicut oliua
fructifera in

Nicola

Domus dei. **Per** oli
uam fru
ctiferam hic intelligitur oleuz qd
de fructu oliue exprimitur. quo lu
cerne in domo dei replebatur sicut
legitur leuitici. xxiiij. **Et** igitur sen
sus **Ego** autem sicut oliua fructife
ra id est sicut fructus oliue est fo
mentum luminis in domo dei. **Sic**
innocentia mea lucebit coraz deo.
nec extinguet per malorum nequi
ciam. **Speravi** no in diuicijs sicut
genus malorum. sed **Lin** misericor
dia

Jeronimus

Quia
dei. **hec** no
est humane fragilitatis facultas
vt per se quis saluus fiat sed per
misericordiam dei in eternum a i
seculum

Nicolaus

id est
seculi. **non** tm
speravi in misericordia dei in vita
presenti sed in vita futura. **On**
fitebor tibi in seculuz. **id** est lauda
bo te. **quia** fecisti. **m**ihi misericor
diam in presenti. **et** expectabo no
men tuum. **in** futura retributione
iustorum. **Nomen** eius est **Iesus**
id est sal
uator.

Calliodorus

Nomen eius expectat qui se in iu
dicio domini saluatoris per mise
ricordiam ei credit esse saluandu
quoniam **Hugo** id est dul
bonum est. **ce** a sua
ue in conspectu. **id** est in iudicio
a estimatione sanctoru tuorum. **sq̄**
s. gustant suauitate bonitatis eius

Letanias
S. Nicolai
1777

am est. ita non mutatis verbis
aliud ille. aliud iste pronunciat esse
venturum. Ille enim contra iudeos
promittitur. Ille contra omnes pec-
catores insurgere generaliter iudica-
tur. Ille de incarnatione domini. iste
de adventu iudicii in fine patris dictu-
rus est. Ecclesia igitur multorum
refrigerante caritate dolens populi
humi commonet perfidorum ut a suis
iniquitatibus conquiescat. ne
in divina disceptatione eis est iudi-
catione vel arguente disparet. vn-
de propheta in persona ecclesie ge-
nus malorum increpans ait.

Omnis insipiens cogit ad
corde suo. ubi est deus. et sub-
audit. Non est deus.

Augustinus
Qui putat deo placere facta mala
non eum putat deum. Si enim de-
us est iustus est. Si iustus est: dis-
plicet ei iniusticia. displicet iniqui-
tas. Cum dicis in corde tuo fauet
iniquitatibus meis deus. nihil ali-
ud dicis quam.

Castiodorus
Et ut hunc insipientem per multi-
plices errores potuisses advertere
phralem illi numerum decenter ad-
iunxit di-

Jeronimus.

Orupti sunt. de lege bone na-
ture. et abominabiles. id est obi-
biles. facti sunt in iniquitatibus
suis.

Nicolaus. Non est
bonum. scilicet meritum. quod
fieri non potest sine fide operante
bonum per dilectionem. licet aliqu-

do faceret aliquod bonum de gene-
re. non est usque ad unum.

Castiodorus Hoc est enim
quod ecclesia
dolebat ut in tanta multitudi-
ne per-
ditorum non sit qui bonum posset
operari quod de illis tantum debet
accipi qui extra religionem catho-
lice fidei positi in obstinatione dete-
stabili perdurant. de quibus infe-
rius est dictum. Qui deuorant ple-
bem meam et reliqua. **O**mnis
de celo prospexit. id est de uno quo-
que predicatore suo quos tanquam celi
in si. **Jeronimus.** Prospi-
cet. et deus
per suos sanctos. super filios homi-
num.

Castiodorus.

Ut errantes non perderet: sed pe-
nitentes pia confessione saluaret.
Ad hunc finem prospexit. ut vi-
deat. id est ut videri faciat ut incre-
dulis et peccatis excusatio tolle-
retur.

Nicolaus. Si est in-

telligens.
Iper veram cognitionem. Aut re-
quirens deum. Iper veram et bona
operationem. Quales autem mune-
ti fuerint subditur. **O**mnis dedi-
nauerunt. a reuerentia iusticie.
Simul mutili facti sunt. id est in-
epti ad consecutionem vite bone.
Sicut medicina dicitur mutis que
est inepta ad consecutionem sani-
tatis.

Jeronimus. Non
faciat bonum non est usque ad unum
Nullus enim ex istis implet volun-
tatem patris celestis.

~~Nicolaus~~ Unde ly vnu
ponitur indu
suevt sit sensus q nec vnus talis
reperitur ~~Castiodorus~~
in eis.

Nam si aliquem bonum voluisset
intelligi non diceret vsq ad vnum
sed preter vnuz. hoc de illis dicit q
corde durato in scelerato permane
re pro ~~Nico~~ Consequenter po
posito ~~Nico~~ nitur pene def mia
tio cum dicit ~~Nonne~~ cognoscent
omnes qui operantur iniquitatem.]

~~Castiod~~ Scilicet qui fide
les domini lamiae
contendunt. qui contra mandata
diuiduas opprimunt. pupillos ex
poliant. de quibus subdit Rui de
uorat plebz mea vt cibū panis. e.]

~~Nico~~ vita delectant in spoliati
one a occasione innocenti
achi comederet ~~Cast~~ Vel ita in v
lonū cibum ~~Cast~~ hnt pse q
innocentes sicut panis est cibus
quotidiana comestione desiderat?

Nec vacat q dicit plebem meam:
vt ostenderet omnia superiora se
dixisse de ~~Nicola~~ Rui vt q
pessimis ~~Nicola~~ sciet dei iu
sticiam per pene infligende experi
enti.

~~hugo~~ Tunc enim scient i
am ~~hugo~~ pena: quod nunc ig
norant in culpa quia oculos quos
culpa claudit.

~~Nicol~~ Unde i
pena aperit. ~~Nicol~~ persōa
talium dicitur Sapientie quinto
Lassati sumus in via iniquitatis a
perditionis. ambulauimus vias
difficiles. viam domini ignorau
mus. Quid nobis p fuit superbia

nostra. aut quib diuiciarum iada
tia contulit nobis. e transierit oia
illa tanq vmbra. Et subditur ibi
dem Talia dixerunt in inferno hij
qui peccauerunt. De quibus pecca
toribus adhuc subdit Deum no
inuocauit.] Augusti Hoc q
runt.] Augusti q inuo
eat quod vult ad se venire. Nam ai
di cis. Deus da mihi diuicias: non
vis vt ipse deus veniat se dvis vt di
uicie veniant ad te. Ergo isti qui
propter secularia commodat: qui
propter terrena bona: qui propē
pntē vitam a terrenam felicitatez
inuocant deum: aut seruiunt deo:
non inuocant deuz. Propter quod
de illis sequitur Lilic trepidauerit
timore vbi non erat timor. .i. iuste

~~Castiodo~~ Peccato es mū
di istias in isto
seculo timent ne adēpta felicitate
fraudetur. ne diuicijs inuentis mi
nus persequatur. ne adquisitis pu
uentur honoribus. Dic enim viui
formidant amittere que se tamen
norunt humana conditione relin
quere. Illa enim non cogitant per
que verissimo timore torquendi
sunt quando illis erit fletus a stri
dor dentium. Et vere scient peccato
res q malum non erit impunitz.

Uoniam deus dissipabit. lib e
dissipabit ossa eorum.] Verfus
iste non est dais i tredecimo psal
mo. sed nouiter hic ad confirman
dum iudicij tempus apponitur. De
us ei in futura disceptatione ipso
rum dissipat ossa id est obstinati
ones durissimas quorum nouit

Uoniam deus dissipabit. lib e
dissipabit ossa eorum.] Verfus
iste non est dais i tredecimo psal
mo. sed nouiter hic ad confirman
dum iudicij tempus apponitur. De
us ei in futura disceptatione ipso
rum dissipat ossa id est obstinati
ones durissimas quorum nouit

Abm qd dicitur
q opmte

Om seruum ple
ut ad panem

Lapam qd
via mlti

de dicitur qd dicitur
q dicitur qd dicitur

Abm qd dicitur
q opmte
Hugo
Castiodo
Augusti
Talia
Deus
Lilic
Uoniam
Castiodo

atrocitate induruisse proteruiam.
Addidit quoque qui hominibus placet quod sceleratorum specialiter esse dimoscatur. **Iustus** vir sibi semper displicet dum carnis sue vitia celesti consideratione castigat. **Mali** vero amant unde pereant; de fident unde damnentur.

HUGO Sed nonne bonum est hominibus placere secundum illud ecclesiastici. viij. s. fructus magnatis sine querela. **Vñ** Exod. ij. et Danielis. ij. legitur quod Moyses et Daniel fuerunt amici regum. **Item** dicit apostolus. prima ad Corinthios. x. Ego per omnia hominibus placeo. **Solutio.** Bonum est placere hominibus ad illicendum eos ad bonum. et secundum hoc intelliguntur auctoritates predictae. **Malum** autem est placere eis pro inani gloria. et sic intelligitur quod hic dicitur: qui hominibus placent id est placere appetunt propter inanem gloriam. **Secunda** pena malorum exprimitur cum subditur. **Confusi** sunt id est confundentur a erubescunt: quando eis dicitur. **Ite** maledicti in ignem eternum. **Quoniam** am deus spreuit eos. quia deum spreuerunt. **Spreuit** autem deus eos quos non corripit: sed sinit eos currere per campos licencie. **Unde** supra dixit. **Auferantur** iudicia tua a facie eius. **Sequitur.**

Calliodorus **Quis** dabit tibi in superbo nisi tu domine. **Vox** ecclesie credentis est: non dubitantis **Lex** syon illa celesti **habitare** israel id est

salute populo fidei per fidem veram deum videnti **L** cum conuerterit dominus captiuitatem plebis sue: exultabit **Jacob** et letabit **israhel**.

Versus iste futuram commemorat felicitatem: quando fideles domini plenissima libertate gaudebunt. **Et respice** quod in resurrectione generali frequenter **Jacob** patriarcha **israhel** nominatur: propter illud. **Jacob** dilexi: **Esau** autem odio habui. **Congruere** siquidem dilectus in tanta temporis commemoratione ponitur ubi sine fine gaudetur. **In** tulit et letabitur **israhel**. **Interpre** tari diximus **israhel** videns deum. quod ecclesie sine dubitatione conceditur: quando sicut illi promissum est in eterna patria collocabitur.

Collector **Nos** igitur fratres carissimi quod diu nobis superest vita merendi: abijciamus opera tenebrarum: despiciamus mundum cum delectationibus suis quatinus inherendo sancte conuersationi talem dei adiuuante gratia possimus ducere vitam in hoc mortali corpore: ut post hanc vitam presentem ante conspectum eterni iudicis. consequamur eius misericordiam et eterne vite saluationem: ad quam nos perducere dignetur ipse piissimus dominus **no**ster **Jesus christus** cui est honor et gloria in secula seculorum. **Ame.**

Psalmus liij.

malis floribus
in regione
populi
canon p. pilato

licet si tunc florent in seculo: arescēt
tamen in iudicio: a post ariditatez
in ignem mittentur. Ignoras quia
deus tuus ad te veniens: tibi pro
misit q̄ per multas tribulationes
oportet te intrare regnum dei: sicut
hoc in seipso ostēdit. Si flos a glo
ria ziphoeorum: amatum videlz
mundi appetendus est; ipse domi
nus tuus nonne in hoc seculo floru
isset? Maluit enim inter ziphoeos
latere: a dicere pontio Pilato inter
roganti de regno eius. Regnū me
um non est de hoc mūdo. Ergo hic
latebat: a omnes boni latent hic.
quia bonum eorum intus in corde
eorum est: vbi fides: vbi caritas a
spes ac ceterae virtutes abscondun
tur. et horum bono cum merces la
tet. sed apparebit cum venerit filius
hominis separare oves ab edis:
bonos a malis. Tunc ziphoei ad fi
nistrā stantes sero penitebunt
se in delicijs huius seculi floruisse.
Si tibi aliqua seculi sublimitas cō
petat: observa in occulto virtutes
tuas: a foras de sublimitate noli ex
tollī. Nam si ex illa vel de seculo pro
speritare elatus fueris cades in flo
res ziphoeorum. **Augustini.** q̄ de
ster regina deprecans pro liberati
one populi sui cepit orare a in illa
oratione omissa est illa omnia nisi
gna regalia sic sibi esse velut pan
num mensurate. Et si hoc mulier
indea potuit: non poterit ecclesia
christiana. Ipsa igitur ecclesia a
populus fidelis precatur ne eum
inimici fortissimi grauari preq̄ a le

lyg

ant: dicens.

Deus in nomine. quod est Je
sus a saluator. saluū me fac.
quasi dicat. salua me in tua passi
one. Let in virtute tua. a in miseri
cordia tua. Cum enim virtus dei p
se ponitur: intelligit misericordia.
quia proprium dei est misereri et
parere. Iudica me. iudicio discre
tionis a separa me a ziphoeis: hoc
est a malis. Et o tūc. **Deus.** qui es
verax in promissis. Exaudi oratio
nem meam. mentalem per quam
precor in nomine tuo saluari. Lau
ribz. Idementie. percipe verba oris
mei. a orationem meam vocalez.
Iustus orat intus in corde propf
se: a orat exterius voce ad excitati
onem deuotionis: tam pro se q̄ p
proximis suis. Postea subiūgit cau
sas quare ita ardentē petit salua
ri et exaudiri. **Prima** est q̄ habet
hostes crudeles. **Vñ** dicit. **Quo
niam** alieni. non natura: sed vita
et moribus: vt sunt mali et falsi
fratres. In fure perunt a ducum
me. lib est contra me: ab perseque
dum et diffamandum me. **Let for
tes.** si malo: videlicet persecutores
et demones. quesierunt animam
meam. ab decipiendum a perden
dum me. **Causaz** quare ab hoc mo
uentur subiūgit: dicens. a non
proferunt deuz ante conspectū suuz
Augustini quia ante con
spectum suum
non est nisi seculum. **Quomodo** au
muletur nummus super numuz.
quomodo au geantur greges: quo
modo impleatur a pot hcc: quomō
tū

Aluon
moribz

foras in malo

quod
h. d. p. h.

niam ex omni tribulatione eripui
stime. ex omni videlicet periculo
anime: quod utique in hoc mundo ac
cidere non potest: nisi eis qui in dile
ctione domini persistunt.

Nicolaus La super inimicos
meos desperit oculus
meus. id est pro nihilo compu
taui eorum insidias contra me: con
fidens de tua bonitate: non de meis
meritis vel virtutibus: illos zipheos
desperit oculus meus.

Augustinus Florem illorum
transiit: altitu
dinem cordis ad te leuauit: et perue
niens ad te vidit quia omnis caro
fenuit: et gloria hominis terreni
quasi flos femi. Hoc agite fratres
cum amicis vestris. erigite corda
vestra. discite gratis diligere deum.
discite presens contemnere seculum.
discite voluntarie sacrificare hosti
am laudis: ut transeuntes vanam
gloriam huius seculi respiciatis
ad quem finez amatores seculi re
turi. **Cassiodorus** Supplica
tio ista p
phetica est sancte deprecationis:
deuota simplicitas: vltimum vite
nostre tradidit exemplum: ut qua
do a zipheis id est a mundi istius
florentibus ingrauiamur: non ad
contentiones leuissimas incitemur:
sed voluntarie domino sacrificantes
eius beneficio ab omni tribulatio
ne liberemur. Contendamus illi re
uissime confiteri ut iam grauari a
nostris peccatis mereamur absol
ui. Magna profus forma petiti
onis expressa est: ut imminentibus

quibuslibet periculis tranquillo a
confidendi animo supplicemus: quo
niam nouit ille nos ab omnibus
tribulationibus eripere: si tamen
hoc nobis intelligit expedire. Nos
enim quibus oremus sicut oportet ne
scimus: quos et ignorantie tene
brose circumbant: et noxia peccata
confu
dunt. **Collector** Ergo caris
simi ad ipsum
in cuius nomine credimus salua
ri cum fiducia accedentes: humiliter
deprecemur quatinus eius adiuto
rio a tribulationibus mundanis
eripiamur. et quem mente sequi
mur in terris: ipsum in celestibus
videre mereamur quod est benedictus
in secula seculorum. Amen.

Psalmus liij.

Audi de
orationem meam. Ti
tulus. In finez psal
mus in carminibus

Intellectus **Hugo** Per da
uid. uid intel
ligitur hic ecclesia que est congre
gatio fidelium: que hic datat ad
deum propter miseras quas pati
tur ab hostibus: tam visibilibus
quam invisibilibus. Sed quia p istas
miseras exercetur et proficit i vic
tute et gratia. Ideo reddit gratias
deo de ipsis miserijs ut patet in ti
tulo. Cuius iste sensus hic ostendi
tur. Intellectus dauid id est eccle
sie intelligentis miseras a tribula
t m.

malis malis
Deus magister

go qui nos modo exerceant conuer-
tantur et nobiscum exerceantur.
tamen quod diu ita sunt ut exerceant
non eos oderimus. quia in eo quod
quis eorum malus est utrumvisque
in finem perseueraturus sit: igno-
ramus. Et plerumque tibi videris o-
disse inimicum: fratrem odisti a ne-
scis. Diabolus et angeli eius in scri-
pturis sanctis manifestati sunt no-
bis quod ad ignem eternum destina-
ti sunt: ipsorum tantum desperanda
est correctio: contra quos habemus
occultam iudicium. Ecce enim breuiter
audite et intelligite si bonus es imi-
micum non habebis: nisi malum.
Porro tibi ea bonitatis regula pre-
fixa est: ut imiteris bonitatem pa-
tris tui: qui solem suum oriri facit
super bonos et malos: hoc est ut
vincas in bono malum beneficien-
do inimicis vel orando pro ipsis.

Hugo Nec mirum si contri-
stus sum. **Quo-**
niam ipsi inimici [dedinauerunt]
id est inuoluerunt in me] per detra-
ctionem et obloquutionem [iniqui-
tates] que tamen eorum erant et
non mei. quia false me inculpaue-
runt. Et in ira. hoc est in malo suo
et non meo merito [molesti erant
mibi] hoc est seuebant in me sine
ratio. **Augustinus** Duos mi-
cos co-
stitue tibi ante oculos. vnum aper-
tum. alterum occultum. Apertum
hominem. occultum diabolum. Vnum
vide: alterum intellige. vnum dili-
ge. alterum caue. Inimicus quem

vires in te vult humiliare: unde
vincitur. Verbi gratia. Si in diu-
tibus tuis vincitur: paupere; te vult
facere. si honore tuo vincitur: abie-
ctum te vult facere. Ea ergo que at-
tendit in te vult deicere vel aufer-
re quibus vincit. Et ille occultus tuus
inimicus illud tibi vult tollere vni-
de vincitur: hoc est dilectionem in-
mici. Si diligitur aperte seueiens:
victus est occulte seueiens. Et quia
inimici mei seueiendo molesti sunt
mihi. **Hugo** **Cor** meum conturba-
hi. **Hugo** tuum est intra me. hoc est
quod alibi dicitur. Turbatus est
pre ira oculus meus. Ac si dicat.
Oculus rationis mee turbatus est
propter molestias quas mihi in-
ferunt. Nec tamen est hec turbatio
extra me quasi vsque ad vindictam
ut vellem reddere malum pro ma-
lo. **Let** quia sic commotus sum co-
tra malos [fortitudo mortis] cecidit
super me. id est timeo incurrere fra-
ternum obitum quod est mors ani-
me: sicut prima Job. in. Qui odit
fratrem suum homicida est. **Let**
mor. anime. **Let** tremor. mortis. **ve-**
nerunt super me. id est circumde-
runt. **Let** contemperunt me tenebre. id
est tenebrosi peccatores. Unde
apostolus ad Ephe. quinto. Fuis-
tis aliquando tenebre. **Et** consi-
tutus inter has conturbationes
[hixi] id est deliberando optavi.
[quis dabit mihi penas.] virtuti.
Jeronimus Ecclesia du-
as pennas
habet: videlicet duo precepta cari-

John in libro...

Columba

tatis dilectione dei scilicet et pro
ximi. **HUGO** Et addit. [sicut
columbe] id est
mibi in hac conturbatione gemit
sicut columba que gemitum ha
bet pro cantu. Columba amat so
cias suas et gemit tamen inter eas
Columba a molestis querit auo
lationem: sed non amittit dilectio
nem. Sic iste vir sanctus molesti
is malorum perturbatus fugam
querit dicens. [et volabo] extra per
turbationem malorum: et extra
tumultus secularium negotiorum
[et requiescam.] in tranquillita
te mentis gustando quod suavis est
domini. **Augustinus** Exurgit
in animo serui dei desiderium so
litudinis non ob aliud nisi prop
ter turbam tribulationum atque propter
mores perversos malorum. Et di
cit. Quis dabit mihi pennas ut e
uolam. Coniugia hominum ferre
non possum. perturbant me. Stri
dent super me dentibus. accendun
tur in iracundiam. interficiunt ani
mam meam. prodesse illis non pos
sum verbis meis et colloquutione.
Utinam requiescam alicubi sepa
ratus ab eis corpore: sed non amo
re. forsitan prodero eis orando ne
proximi dilectio in me conturbet.
Dicunt ista homines: sed plerumque
ligantur ita officio vel cura ut vo
lare non possint. Si sic ligantur dicant
cum apostolo. Optabam dissolui
et esse cum christo: et hoc optimi.
manere autem in carne necessari

um propter vos. Columba delica
ta religata affectu: non cupiditate
volare non poterat propter implē
dum officium non propter paruum
meritum: tamen desiderium in cor
de necesse est ut sit. Non autem de
sunt persecutiones. quia vetus est
illud. Omnes qui volunt pie vive
re in christo Jesu persecutione pa
tiuntur. In omni congregatione
multitudinis necesse est ut inveni
antur mali. Attende consolatore
regem nostrum christum creatur
esse inter nos. Attende quia duo
decim suis miscuit unum quem pa
teretur. Deus enim qui nouit exer
cendos nos miscet nobis: et non per
seueraturos: aut certe ita simula
tos ut nec ichthauerint in quo per
seuerare deberent. nouit enim ne
cessarium esse nobis ut feramus
malos: et proficiat quod boni sumus
Diligamus inimicos. corripiamus.
castigemus. excommunicemus.
ut cum dilectione a nobis etiam se
paremus. Itaque ne amittam dile
ctionis vitam: quis dabit mihi pen
nas sicut columbe: et volabo: et re
quiescam. Quo iturus es. Quo vo
laturus. et ubi requieturus. **AC**
te elongauit me [fugiens et man
si in solitudine]. In qua solitudi
ne forte fugies. In solitudine hoc
est in conscientia: quo nullus ho
minum intrat. ubi nemo traxit
ubi tu et deus es. Et si solus es in
conscientia: non tamen solus es in
caritate. Dilectio proximi te contur
bat. cum quo cum infirmatur: in

femaris . cum quo cum patitur :
compatetur . Sicq; et si intus conso-
latus in conscientia : forinsecus co-
turbatur . nam tribulationes non te
relinquent . Quapropter fidelis non
spiritu vindicte : sed zelo iusticie de-
clarans venenosum periculum la-
tens in privati inimici corde : et con-
siderans fortitudinem persecutorum
clamat ad deum : dicens . **Exaudi o**
deus pater pro populo tuo oratio
nem . quia deus aliquorum oratio
nem audit et annuit . et quorundam
audit et auditas despiciat : ut illorum
qui temporalia petunt ad volupta-
tem : secundum illud Ipse pluit illis ma-
na ad manducandum . Et post pauca
addit . Ecce erant adhuc in ore eorum et
ira dei ascendit super eos . Et idem orandum
est ne despiciat orem nostram . **Eccl. xxxv .**
Non despiciat dominus loquentem pupilli cum
esset uterit quere . **Colle .** Gregori-
us in libro
decimo moralium hunc versiculum
sic exponit . Fugientes se elongat qui
a turba desideriorum temporalium
in alta dei se contemplatione sub-
leuat . Manet vero in solitudine qui
perseverat in remota mentis intem-
tione . In solitudine quippe mane-
re est a secreto cordis desideriorum
terrenorum tumultus expellere : et
vna intentione eterne patrie in amo-
rem intime quietis anhelare . Om-
nes enim qui vel illicita appetunt
vel in hoc mundo videri aliquid
volunt densis cogitationum tumulti-
bus in corde comprimuntur . Ali-
us namque iuri se luxurie subdit at

que ante mentis oculos scemata id
est figuras turpium perpetratio-
num fingit . Et cum effectus operis
non tribuitur : hoc crebrius agitur
intentione cogitationis : et animus
cecatus occasione nequissime ex-
pletionis timatur . Mens itaque hec
quasi quendam populum patitur
qui insolenti id est fatuo cogitatio-
num tumultu vastatur . Alius ire
se domino stravit . et quid in corde
nisi iurgia etiam que defuncti pera-
git . **Dic sepe presentes invidet . ab**
sentibus contradicit . intra semet
ipsum contumelias profert et re-
cipiet . **Receptis autem durius re-**
spondet . et cum qui obviet nullus
assit magnis clamoribus iras in
corde componit . **Alius iuri se aua-**
ritie tradidit et fastidies propria
aliena concupiscit . **Dic plerumque con-**
cupita adipisci non valens . **Diem**
quidem in otio : noctem vero in co-
gitatione versando . torpet ab uti-
li opere . quia fatigat illicita cogi-
tatione . **Alius tyrannidi superbie**
se subijcit . honorum sublimium in-
fulas appetit . exaltari successibus
exquirat . totumque quod esse deside-
rat sibi apud semetipsum in cogita-
tionibus depingit . **At contra san-**
cti viri qui nihil huius mundi appetit
nullis proculdubio in corde tumul-
tibus premuntur . **Omnes quippe**
inordinatos desideriorum motus a-
cubili cordis manu sancte confide-
rationis eijciunt . **Et que transitoria**
cuncta despiciunt ex his nascentes
cogitationum insolentias non pa-

Coltrano April

tūtur. solam nāq̄ eternam patri
am appetunt. Et quia nulla huius
mundi diligūt: magna mētis trā
quillitatē perfruuntur.

HUGO Cur autē ecclesia vel
vir iustus mansit in
solitudine consequenter exponit:
dicens. **Expectabam eam** qui
salutem me fecit a pusillanimitate
spiritus. hoc est ab inordinato
amore ne caderem in desperationē.
[a tempestate] seditionis malorū
Ruatorū deiectionem consequenter
orat: dicens. **Prorecipita domine**
cogitationes fraudulentos eorum.
[a diuide linguas eorum] id est di
scordare facias eos qui in me con
spirant et concordēs sunt ad nocen
dum mihi. **Gregorius** xxx. mo
hi.

Sicut perniciosum est si unitas de
sit bonis: ita et perniciosius est si
non desit malis. Reprobatorū quip
pe unitas bonorū vitam tanto du
rius impetit quanto se ei per colle
ctionem durius opponit. Hanc uni
tatem reprobatorum perniciosam sibi
Paulus conspexerat cum in medio
sacerdotum et phariseorum depre
hensus dicebat. De spe a resurrectione
mortuorum ego iudico. Qua
nimirum voce percussam contra se
vicissim audientium turbam per
soluit. Cui in duas partes tumul
tantium multitudo diuidit: Pau
lo via exceptionis aperitur. quia
quem turba persequentium unita
constrinxerat: diuisa laxabat. Si
malorum unitas noxia non fuisset

nequaquam diuina prouidencia
gigantium turrim post diuiniū
construentium in tanta diuersita
te dissipat. **HUGO** Discordi
am igitur

malorum exopto. [quoniam vi
di iniquitatem] in actu [et contra
dicionem] in verbis [in ciuitate]
hoc est in mundo qui est ciuitas di
aboli. cuius ciues sunt omnes ini
qui et contentiosi. Petrus cantor
parisi. In ciuitate dei caritas parit
consonationem. quia. **O** Je ac no
te. id est assidue sine intermissio
ne [circundabit eam super mu
ros eius iniquitas]. Muri ciuita
tis diaboli sunt obstinati super quos
existit iniquitas: id est nequam in
uidia que circundat ciuitatem. Vn
de Augustinus ait. Sciendum quod
cum per omne vitium anti qui ho
stis virus humano cordi infundat
malo inuidie tota viscera concutit
serpens. Hac enim Cayn armatur
contra Abel fratrem suum: filij Ja
cob contra Ioseph: iudei contra
christum: babilonij contra Dani
elem. Sic est vermis qui Ione ede
ram consumit: dum prosperitati
aliorum inuidendo detrahit. [et
labor in medio eius] persequendo
bonos. [et iniusticia] que est cau
sa huius laboris. **Et** non de
fecit de platis eius vsura et dolus.
Ad litteram enim in platis huius
seculi vbi venduntur venalia: com
mittitur vsura et dolus: quod aut mer
catores putant habere precium rei
sue: et tunc vendunt cum dolo aut

Platibus
q̄ p̄ - dolo

faciunt credentiam emptoribus suis: et tunc plus vendunt ratione termini solutiois longioris quod est usura.

Augustinus Est et alia usura peior quam non dimittis quod tibi datur. et turbat oculos in illo versu orationis. Dimitte nobis debita nostra. Verbum contumeliosum audisti vis erigere damnationis supplicium: iniuriarum pugno percussus es: interfectione: quis usura mala.

Hugo Postquam egit de malis que patitur ecclesia vel vir iustus ab apertis inimicis consequenter agit de malis que patitur a falsis fratribus que ostendit esse intolerabilia multis modis: dicens. Quoniam si inimicus meus publicus peccator: maledixit tibi mihi: manifeste sustinuissem vitiis. sed istud non possum ita sustinere quod amicus maledicat mihi. Vnde Mich. vii. Inimici hominis domestici eius. Et hiis qui oderat me super me magna locutus fuisse. id est per superbiam mihi insultasset dominando abscondissem me forsitan ab eo. fugiendo presentiam eius. Sed ab his qui videntur me amare et tamen insidiantur mihi non possum me abscondere. Vnde dicit beatus Bernardus Nunc in ecclesia impleta est illa prophetia: ecce in pace amaritudo mea amarissima. Amara prius in necessitate martirum. amarior post in conflictu hereticorum. amarissima nunc in moribus domesticorum: quos nec fugare: nec fugere valeamus.

Uero in quo dolos patior in abscondito homo in mecum vivens inanimis per simulationem. quia videbatur ab alijs quasi bonus cum tamen esset malus dux me?

Augustinus quia forte alij filii mei: et salubre aliquid monuisti me et notus meus.

Hugo per fidem et professionem. Vi simul conuersans in mecum dulces capiebas cibos Leucaristie et doctrine. In domo dei id est in ecclesia ambulauimus cum consensu corporalis conuersationis. Tu inquam talis persecutus es me verbis contumeliosis: et pravis moribus. Falsi enim fratres intrant sanctam ecclesiam qui cum simulate viuunt: quanto familiariores sunt tanto grauius electos premunt: quos tamen exemplo suo dominus sustinere docet: qui Judam suum commensalem et traditorem tolerauit et dissimulauit. Sed ipsi falsi fratres penas eternas non euadent. et qui tales sunt audiant mortis sententiam. qua dicitur. Uenia id est veni et in os gehenne super illos. quando eos damnatio eterna operiet. Et descendant id est descendent in infernum uiuentes.

Calliodorus Hoc ut potest ut et moriatur aliquis a uiuus descendat ad inferos: sed hoc magis spiritualiter accipiendum est.

Aug Quis est ergo viuens: scientes quia percutunt:

*Et non amaretur...
in pace
et de his...*

quod dicitur in libro...

et tamen per anthes terrenarum de
uoracione cupiditatum absorbent.

Hugo dicitur autem cupidi
tas seu cor cupidum in
fernus. quia non potest impleri.
Vnde **Proverbi**. xxvij. scriptum
est. Infernus et perditio nunquam
implentur.

Gregorius xviii. mora
lium. Ad maioris igitur culpe cumu
lum hostes suos sancta ecclesia per
hibet scire quod sequi debeant: et
sequi nolle quod sciunt. mortui in
infernum descenderent si mala ne
sciendo perpetrarent. quia mortui
qui non sentiunt pro nescientibus.
videntes ergo qui sentiunt pro sci
entibus pom solent. Cum ergo sci
unt mala et tamen faciunt: ad ini
quitate infernum ac voraginem vi
uentes miseri descendunt.

Hugo Quare. **Q**uoniaz
nequicie sunt i habi
taulis. id est in secreto cordis. **Le**
orum. et similiter. **In** medio eorum.
hoc est in **Jeronim**us. **E**t enim
apertum. **T**anta ope
re quod cogitacione nequicia pleni sunt.

Hugo Ecclesia enim vel vir
iustus inter tantas
tribulationes estuans subiungit:
dicens. **Q**uoniaz autem per me
metipsum et non sicut canonici qui
per vicarios cantant. **Ad** dominum
clamavi inter predictas tribula
tiones constitutus. **Et** dominus
saluabit me. **La** peccato et ab infer
no. **Et** propter hoc ne de ingrati
tudine possim argui. **U**esperare et ma
ne et meridie. **V**espere id est in se

nectute. mane id est in puericia.
meridie id est in iuuentute. quasi
dicat. **O**mi tempore vite mee nar
rabo et annuntiabo. **D**ivina benedi
ctia mihi collata.

Miclaus. **V**el vespere et ma
ne a meridie: vide
licet tribus vicibus per diem nar
rabo: id est orationes et laudes di
cam domino. sicut de Daniele legi
tur **Danielis**. vi. quod tribus parti
bus in die adorabat deum contra
hierusa **Hugo** **L**et exaudi
lem. **H**ugo et vespere me
am. **I**d est orationes meam de qua
subditur. **R**edimet in pace ani
mam meam. **I**n pace anima redi
mitur quando de vitijs ad virtutes
sive de hoc mundo ad celestem pa
triam per dei gratiam et misericor
diam transferatur. **C**hristus in pri
mo aduentu redemit eam a culpa.
in secundo aduentu redimet eam
a pena. et sic secura erit. **Ab** his
videlicet falsis christiis et fratri
bus. **Q**ui appropinquant mihi.
corpore et non vita vel moribus.
Quoniaz inter multos erant me
cum. **P**auci electi: multi vero vo
cati sunt. **I**nter multos illos voca
tos et non electos erant mecum
conuersantes corporaliter in eccle
sia. **T**ranslatio romana habet: in
multis erant **Jeronimus**
hoc est: in sacramentis comunica
bant mecum a in fide firma: sed non
in paucis: hoc est in fide firma a ca
rita **Hugo** **U**spiciet de
te. **H**ugo **U**spiciet de
te. **H**ugo **U**spiciet de
te.

Pa 2 aty gunt 2 y m m o l u

in hoc q̄ Let humiliabit illos scilicet pueros christianos predictos humilitatione abiectionis et confusionis christi dominus [qui e] deus eternus omnia potens. Ante secula quia in principio erat verbum. Translatio hebraica habet: qui est iudex ab initio. Deinde ostendit causam quare damnabuntur cum subiungit: Non est enim illis commutatio de peccato ad penitentiam: sed sunt incorrigibiles et indurati in malis suis: et sic non merentur rem Augusti quia am. Augusti non mutantur in melius: sed in peius. nec cum hic sunt: nec in resurrectione. Omnes enim resurgemus: sed non omnes imutabimur. Quare quia non est illis commutatio.

Nicola Let non timuerant deum. sed magis contempserunt: sicut dicitur de obstimato Proverb. xviii. Impius cum in profundis malorum venerit contemnit.

Cassiodoro Nam qui timet deum a sua nequicia commutatur dum iudicii pauore et amoris studio eligit dominicis iussibus obedire Let tendit manum suam in retribuendo. Manu hic virtutem a vindictam signat: que tunc erit quando illa discretio bonorum malorumque peruenit in illo futuro iudicio ubi pena retribuetur pro peccato. Et quia Contaminauerunt testamentum eius. hoc est quia mandata domini pravis actibus polluerunt. diuisi sunt hoc est diuidentur

diuisi sunt in aly

in mali a bonis tanquam palee a frumeto segregantur a gramis: hoc fiet Lab ira hoc est a vindicta Uultus eius. quia dominus uultus super facientes mala ut perdat de terra scilicet uiuentium memoriam eorum. Sed non sic diuidentur boni a deo. Vnde addit. Let appropinquauit ad bonos Cor illius id est uoluntas dei. Cognitio autem uoluntatis dei appropinquat ad hominem per expositionem sacre scripture. Vnde sequitur. Molliti sunt sermones eius per expositionem.

Augustin quia quedam in scripturis uidebantur dura cum obscura essent: que tamen exposita emollita sunt. Let per oleum

Nicola quia sicut oleum fouet carnem: ita illa obscura exposita fouent animam. Let ipse sermones sunt iacula. quia percutiunt cor audientium. Vnde apostolus ad Hebr. x. Uiuus est sermo dei et efficax: et penetrabilior omni gladio ancipiti. Et si conturbaris aliquo euentu.

Acta super domini curam Augustin Proijce te in deum. non est tam crudelis ut se subtrahat et te cadere permittat. committe te sibi cum fiducia in omnibus causis tuis: et ipse te enutriet in doctrina intelligenda in aduersis tolerandis te docendo: te confortando: et vias tuas dirigendo. Let non dabit hoc est non permittet dari. Let in eternum et spiritus ad ipse permittat Let fluctuatione

Compta

comotionem et conturbationem.
Luisto. Licet enim iustus in hoc
seculo ad tempus patiatur fluctu
ationem temptationum et aduer
sitatum: tamen post hanc vitam
cessabunt fluctuationes maris: vi
delicet huius seculi: quoniam deus
portam quietis preparauit iustis
in eternum. Quid faciet tunc malis
Sequitur. W vero deus deducet
eos. in iniustos. In puteum
interitus id est in infernum.

Calliodo De quo alio lo
co legitur. Non
aperiat super me puteus os suus.
Fovea obscura et mortalis: men
sura terribilis: ubi nec spacium vl
lum conceditur: nec ipsa inspiramē
ta prestantur. sed obscuritas tene
brosa circumdans impios ameni
luminis tollit aspectum. Ex puti
siquidem similitudine gehenne tor
menta nos amonet formidare. O
pietas inaudita iudicantis. totius
hominibus predicatur vt culpa ple
dibilis euitetur. Utri sanguinū
hoc non de iustis iudiciis intelli
gendum est qui discipline necessi
tate constricti innocēter humanū
fundunt sanguinem quo quietos
reddant populos maxime cum le
gamus iusta bella viris sanctis a
domino fuisse cessata. Quapropter
addidit. Et dolosi vt illum tantū
intelligeres homicidij reus qui per
insidias et iniquissimum dolus ali
enum querit exitum et mortem.
Tales itaq; non dimidiabunt di
es suos. quia cum sibi longam vi
tam promittunt: exitum celerime

Quod dicitur
in psalmo
et gloria

moris inue
niunt. Nicola Mois
talius
commuter acceleratur scdm dictū
saluatoris Math. xxvi. Omnes qui
acceperint gladiū: gladio peribūt

Collector Doc Gregorius
v. libro Job mo
raliter exponit: dicens. Dies dimi
diare est tempus vite male i volu
ptatibus dudum ad penitentie la
menta diuidere atq; hoc ad bonū
vsum partiendo reparare. Sed mi
qui dies suos nequaquā dimidi
ant. quia peruersam mentem nec
in extremo tempore mutant. Quo
contra Paulus bene ammonet: bi
cens. Redimentes tempus: quoni
am dies mali sunt. Tempus quip
pe redimimus quando ante actam
vitam quam lasciuendo perdidimus:
flendo reparamus.

Hugo Vnde apostolus ad
Roma. vi. ait. Sicut
exhibuistis membra vestra serui
re immundicie ad iniquitatem: ita
nunc exhibete membra seruire iu
sticie in sanctificationem. Videns
enim ecclesia aut vir iustus pessi
mum malorum finem: psalmū cō
cludit: Jeronim Lego au
dicens. Jeronim tem spe
rabo in te domine. vt pleni inueni
antur dies mei in operibus iusti
cie. A

Glosa non incipiunt
lij. Glosa dies bonos: s;
in suis malis continue perseuerāt.
Alij dimidiānt dies suos faciendo
bonum per residuum tempus vite
sue. Alij implent dies bonos. Qui
nō incipiūt dies bonos: moriuntur.

G. S. Chap
du

*Ado 107
- 12 - 2 - 107 - 107*

in egipto. quia vsq; in finez vite in
tenebris vitiorum conuersantur.
Qui dimidiant dies suos moriuntur
in deserto. quia de confessione pec
cati exeuntes errata per penitenti
am emendant. Qui vero implent
dies suos perseverando in opere iu
sticie vsq; in finem vite: terraz pro
missionis consequuntur.

Collecto qui istum libru;
collegit ex dictis
sanctorum dicit. Et quia hic psal
mus scdm Cassiodorum tercius est
eorum qui de passione a resurrexi
one domini Jesu latius sut locuti:
mistic potest exponi etiam de chri
sto: qui scdm formaz se uiuat ab
deum patrem: dicens.

Hugo Audi de? pa
ter Lorationem
meaz. qua oro a de te scdm q; homo
Let ne despereris deprecationem me
am: mende mihi et exaudi me.

Replicatio eorundem uerboru; no
tat instantiam orationis perfecte
a conscientia sanctitatis emisse.

Jeronimus Qua ratione
intellige o
lomo. quia nisi pura conscientia
deprecat a deo: profusus non ex au
dieris.

Hugo Causam sue oratio
nis subiungit: di
cens. Contristatus sum] huma
na infirmitate] exeritatoe mea]
id est in passione] conturbatus
sum a uoce inimici] uidelicet iudci
maledicentis mihi. Let a tribula
tione peccatoris] scilicet eiusdem
populi persequentis me. Not au

tem non meo merito sustinui: sed
meo malo. Quoniam declinaue
runt in me iniquitates] id est im
posuerunt mihi mala: dicentes ipsi
contra me falsum testimonium. La
in ira] qua contra me repleti fue
runt] molesti erant mihi] daman
tes. Crucifige: crucifige eum. Et pro
pter hoc Cor meum conturbatum
est intra me] scdm hominem. Let
formido mortis cecidit super me].
Vnde dixit Tristis est anima mea
vsq; ad mortem. Vnde] timor] ani
me] et tremor] corporis] uenerunt
super me]. **Cassiodo**. Exitus no
stri morez certissima proprietate describit. Mor
tem enim prius timemus: deinde
contremiscim] quia separatio ista
corporis animeq; sine conturbati
one maxima non potest euenire.
Let contremuerunt] id est circumde
runt] me tenebre] scilicet mortis.
quia frequenter illa conspiciamus
animo de quibus nos uentura so
let conturbare formido. Vel conte
rerunt id est circumdecerunt me te
nebre id est perfidi tenebrofi iudci.
Hugo Let] uidens rebellio
nem eorum] dixi. quis
dabit mihi pennas] scilicet poten
tie scdm q; homo sum: nisi tu patre
] uolabo] a iudeis infidelibus] Let
requiescam] in gentibus credenti
bus. Et bene addit] sicut colum
ba] quia sicut columba non inue
niens ubi pes eius requiesceret
rediit ad archam. Sic christus
non inueniens locum in iudeis per
fidis uolauit per predicatione apo

stolorum ab gentes. **Vnde** abdit. Ecce elongavi fugiens a iudeis resurgendo Et mansi in solitudine id est gentilitate multa et idola. quia ydolis serviebat. Et expe-ctabam positus in agonia passionis Leuz videlicet deum patrem. Qui salvavit me fecit a pusillanimitate spiritus ne in passione malis crederem Et in tempestate seditionum quas iudei impetuose contra me movebant. Et precipita domine super los iudeos Et divide linguas eorum quas super me acie runt. **Et hoc totum fecit iudeis per Tytum et Vespasianum** quia dispersi sunt in diversas nationes. **Causa** sub iungit. Quoniam vidi iniquitatem in corde eorum qui me oderunt et contradictionem in civitate.

Jeronimus quia non credebant in me: dicentes. **Nonne hic est Joseph filius fabri** et alia multa die ac nocte id est assidue. **Hugo** circumdabit eam videlicet civitatem hierusalem in universa saliter quatuor ad omnes eius habitatores: sed precipue super muros eius id est super principes sacerdotum. iniquitas qua me oderunt. Et labor quo conati sunt me occidere in medio eius et iniusticia quia non merueram mortem quam mihi pro cura **Jeronimus** uerant.

Taliter circumdata et repleta est eorum civitas scilicet hierosolima ut supra paruos et magnos reducere iniquitas. **Vnde** dixerunt. **Et**

quis eius super nos et super filios nostros. **Hugo** Et non defecit de plateis eius usura et dolus quia Judas retulit eis triginta argenteos: nihilominus tamen tenuerunt Jesum. **Et** similiter dolus fuit in oculo Jude traditoris. **Et** hec nota facta sunt sicut illa que sunt in plateis. Sequitur querimonia de Juda traditore a quo intolerabilius se asserit dolus traditionis patitur quam ab extraneo: dicens. Quoniam si inimicus meus maledixisset mihi sustinuissem utique quasi dicat magis tolerabile esset. Et si is videlicet iudeus qui oderat me super me magna locutus fuisset: abscondissem me forsitan ab eo.

Jeronimus Legimus in evangelio quod christus abscondit se a iudeis: Juda autem se non abscondit: sed eum etiam in vivo sancto asciuit id est adiunxit sicut sequitur. tu vero homo vanitatis quia cum alijs apostolis mihi conuersus eras dux meus ad predicandum cum ceteris missus ducem tene dicimus itineris per curso.

Calliodorus Et nomen meum quod te prescivi perditore: qui letitia simul mecum dulces capiebas cibos comedendo mecum ex parabolis in domo dei id est in templo.

Jeronimus Lambulaui cum consensu **Sepe enim cum ipso domino in templo Salomonis cum predicationis consensu** **Calliodorus** Et abiit ut

nobis absoluta verborum possit stare
re contextio illi a superioribus in
gendū est **C**ur me tradebas. **G**rā
bis sit enī culpa cui beneficia repu
tantur eximia. **P**ost q̄ de **J**uda lo
cutus est: consequenter per senten
tiam cōmunis pene cōuertitur ad
iudeos: dī **HUGO** **V**eniat
cens. **mors sup**

illos **I**d est captiuitas que facta
est per **T**ytum et **V**espasianum.
Let descendant in infernum **I**d est
in acerbam penam ipsius captiui
tatis **v**identes **Q**uod factum est
de iudeis. **J**udas etiam ad litteram
mortuus est a descendit uiuens ad
infernum. quia desperans se suspen
dit. **E**t hoc meruerunt. **Q**uoniam
nequie in tabernaculis eorum **I**d
est in domibus ubi cōuenticula et
consilia facientes: querebant quo
modo **J**esum tenerent a occiderēt.
Et postea **i**n medio eorum **I**d est
in aperto: quando consilia sua alijs
aperuerunt. **C**um vero premissa
mibi fecerant **J**udas et iudei. **L**ego
autem ad deum **d**amaui. **V**nde
Math. xxvij. dicitur. **J**esus voce
magna **d**amauit: dicens. **D**eus he
ly ac. **L**et dominus saluabit me. **R**e
suscitans me a mortuis. **V**espe
re et mane a meridie narrabo a an
nunciabo: et exaudiet vocem me
am. **S**ic coniungitur littera.

Cassiodorus **N**arrato re
spere predi
cando in cena traditionem meam.
Et annūciato ad mane responden
do quādo dicente **P**ilato. tu es rex
iudeorum. tunc annūciavit: dicit s

In hoc natus suus: et cetera que ibi
dicuntur. **H**oc autem quod sequit̄
et exaudiuit vocem meam: ad me
ridiem pertinet: quādo dixit in cru
ce. **C**onsumatus est. **Q**uia sicut pre
dixerat ita factum est. **O**mnia bre
uitas. **I**n hoc vno versiculo tam ma
gnus actus ille narratus est vt q̄
in illa latitudine cognoscitur expo
situs: in hac breuitate probaretur
esse colle

HUGO **E**t vere ex
audiet vo
cem meam. **L**et dimet in pace ani
mam meam. **B**eneficio resurrectionis
ab his **H**oc est a iudeis. **Q**ui
appropinquant mihi **v**t me capi
ant in sermone. a hoc faciebant in
dolo **Q**uoniam inter multos **Q**ui
me sequebantur **L**erant mecum. **I**n
insidiantes mihi **E**xaudiet deus **Q**ui
pater me literando. **L**et humiliat
bit illos **Q**ui tollens eorum locum et
gentem per romanos. **Q**ui deus
pater **L**et ante scruia **I**d est ab e
terno. **Q**uare hoc **N**on enim est il
lis cōmutatio **v**t scilicet cōmutet
sermonem nequarum quem firmaue
runt sibi de me occidendo: nec post
factum mutabant voluntatem suā
prauarum penitendo. quia post resur
rectionē christi etiam persecuti sūt
nomen christi confidentes. **C**ausā
subiungit. **L**et non timuerunt de
um. **E**t propter hoc **L**et extendit ma
num suam **Q**ui percutiendum eos.
Let retribuendo **Q**ui penarum pro culpa
cōtaminauerunt testamentū eius.

Jeronimus **Q**uia non in
tellexerunt
dominam **J**esum sanctorum p̄p̄
v. q.

taru; p̄t̄o m̄o r̄p̄o m̄issu; q̄uē m̄
consp̄entes polluerunt. Et ideo.

Hugo [diuisi sunt] per totū
mundū; disperſi ab
ira id est per vindictā; [vultus]
id ē volūtat̄is [eius] [a appropin-
quauit cor illius] ad gētes repro-
batis iude **Calliodo** Cur

is.
illa faciat que dicta sunt subſequē-
ter exponit: dicens. [Molliti sunt
sermōnes eius super oleum]. Ju-
das molliuit sermōnes suos cum
dixit. Aue rabi. Et iudei similit̄ quā-
do dicebant. Magister scim⁹ quia
a deo remisisti. et viam dei in veritate
doces. In mundo enim quid leu⁹
oleo: sed ad exaggregationē id est
ad aggrauationem nimiam super
oleum per fidērum sermōnes dicit
esse mollitos: ne tanto sceleri par-
potuisset aliquid inueniri. Let ipsi
sunt iacula] cum dicunt. Reus est
mortis. Vos sermōnes enim pro-
bant illi effecisse q̄si iacula. Post
q̄ de p̄fidis iudeis celestis iusticia
locuta est saluberrimum consiliū;
nostris infirmitatib⁹ dedit: dicens.
[Iacta super dominum curā tuā;]
quod superius vsq; in finem suffici-
enter expositum est. Audiūm⁹ vi-
ficatorem creaturarum animā; su-
am posuisse pro salute mortalū;
audiūm⁹ impassibilem deum in
carne suscepisse passionē; pro pec-
toribus. audiūm⁹ patri coetē-
nū; mortis subisse supplicū. O me-
stimabile precium quod redē-
genus humanum: o locustū; qd
nobis prestat̄ eternas flammās

et addere. Inferitus qui tulit mortē;
ſc̄m̄s qui dedit bonū; sine fine mā-
ſurum. Vnde papa Leo pulcre lo-
cutus est: dicens. Quāuis multo-
rum martirū; in consp̄u domini
preciosa mors fuerit: nullius tam
inſontis id est innocētis otiosa fu-
it redemptio peccatorum. Acce-
runt enim iusti: non dederunt coro-
nas. Inter filios autem hominū;
vnus solus existit christus qui ve-
te erat agnus immaculatus: in quo
omnes crucifixi: omnes mortui: om-
nes sepulti: omnes etiā; sunt susci-
tati. Presta piſſime deus vt qui in
assumpta carne pro nobis digna-
tus es mortem pati: regni tui cōso-
tia nobis largiaris. Amen.

Psalm⁹. lv.

Miserere mei
deus quoniam con-
tulisti me homo.

Titulus. In fine; pro populo qui
a sanctis longe factus est in tituli
inſcriptione ipsi dauid cum tene-
rent eum allophili in geth.

Hugo Prima pars tituli sū-
pta est de euangelio
Johānis. xix. vbi legitur qd crucifi-
xo domino Pilatus superposuit
hunc titulum. Iesus nazaren⁹ rex
iudeo- **Calliodor⁹** De quo
titulo lo-
ge ante fuerat prophetatum. Ne
corrumpas tituli inſcriptionē: sed
poncio Pilato ia laicus populus

iminebat vt contra vaticinia pro
phetaruz huius tituli emēdaretur
inscriptio: nolens suum regem di
ci quem isanis mētib⁹ respuebat
HUGO altera ps predicti ti
tuli videlz cui tenebēt
euz allophtim geth sumpta ē de
regum. xxi. vbi dicitur q⁹ dauid
fugiēs saulis persecutionez. venit
ad achis regem geth: sed non est
reſt. **Cassi.** Nec omnia mistice
tus sūt exponēda Geth
signat torcular & pressuram quā
omnis fidelis patitur xpian⁹: s⁹ tūc
fructum reddit vberimū cum tri
bulationū fuerit mole depressus.
Et ideo in tituli inscriptione loquū
ratiōabiliter aptatur ecclesia in per
sona cuiuslibet fidelis tribulati q̄
allophtiloz & alienigenatū pseu
doib⁹ ingratuati tanq̄m nectareos
liquores merita sanctorū copiosa
vbtate p̄fundūt **HUGO** Vñ sensu s
tituli tal̄ ē.
ps. iste tendēs in finē & in xpm qui
est finis & cōsumatio ad quē tendi
mus. Ps. dico script⁹ pro populo
& contra pplm. s. iudeorū & pseu
toz: qui populus longe factus est
a sanctis: nō loco sed mente. et h⁹
in tituli inscriptōe. quia cuz sancti cō
stitātur xpm regem iudeoz. sicut
titul⁹ dixit. populus iste contradi
cit verbis vt iudei. et factis vt ma
li xpiani. qui ps. loquit de hoc qd
factum est dauid cum tenebant eū
allophtim geth. qz sic dauid sau
lis persecutōe p̄mebat. sic et eccle
sia xpi premitur persecutione ma
lorum. Intendit enim ps. nos am

monere vt cum patientia sustine
amus mala **Cassi.** Virgo igit
huius vite. mē ecclesia
que fideles populos parit. nec a
virginitate discedit celestem spon
sum pijs lacrimis rogat ne se pati
atur ab inimicis opprimi que ad
huc in mundi istius cognoscitur
calamitate versari: dicens. L

Miserere mei deus quoniam co
culcauit me homo. **Jero.** Homo hic
vñus p̄ mul
tis dicitur: hoc ē in vnitatem malicie
mul
Nicola Eo modo loquū
torū. **Exo. viij.** Venit musca grūssima &
multitudo muscarū. Non solum ec
clesia cōculcatur & premitur a ma
lis hominib⁹ vñ etia⁹ a dyabolo
Cassi. qui in euangelio dicit
homo. **Vnde. Math. xij**
Inimicus homo hoc fecit qui cō.
totā die impugnans. Iceptationi
bus. tribulauit me. Describit q̄
in hoc mundo sancta patit ecclesia
quia sine aliqua intermissiōe dya
boli cognoscitur certamina sustine
re: sicut dicit apostolus. Non est
nobis colluctatio aduersus carnē
& sanguinem: sed aduersus princi
pes & potestates tenebrarū. Daruz
bellum graue quia occultum. pu
gna difficil: quia cum fortiore di
micat. Aduersarius enim noster
nec labore deficit: nec victus aliqu
discedit: sed tantū atrocior redit qn
tum eum per diuinam gratiam de
bellari posse. **HUGO** Deim con
tingerit. **HUGO** queritur
generatiter ecclesia d suis inimicis
v. ij.

tam carnalibus q̄ spiritalibus
dicens. **Q**onculcauerunt me
inimici mei. Itaq; homines q̄ demo
nes. Grauiſſimum quidem genus
iniurie est vsq; ad peduz contume
liam peruenire. Sed inde procedit
qđ sanctis altaribus offeratur. Vi
num enim non profluit: nisi pedi
bus vna tundatur. sic i membris
suis ecclesia ab inimicis conculca
tur a premitur: vt sanctorum inde
merita gloriosa nascentur. Repetit
quoq; totā die vt reuera intelli
gas in hoc seculo nullum tempus
omnino a talibus temptationib;
a pressuris alienum. Et necesse est
vt miserearis quoniam multi bel
lantes aduersum me.

Cassiodorus **O**mnium
reproborum caput est diabolus: qui modo
per se: modo per membra sua con
culcat et impugnat corpus chri
sti id est ecclesiam sicut prius tem
ptauit. Per membra sua iudaica
impugnat caput: videlicet christū
dominum nostrum. Sed inter ad
uersa fortis quid subiungat: audi
am. **A**ltitudie diei timebo.

Augustinus hoc est a super
bia tempora
li timebo. apte humiles sunt q̄ con
culcantur. alti sunt qui conculcant
Sed noli timere altitudinem concul
cantium quia temporalis est: non
eterna. Cum venerit ille dies iudi
cij tunc lamentabunt se omnes tri
bus terre. Illis tunc penitendi lo
cus nullus remanebit. quia eo te
pore quo fructuosa posset esse peni

ſentia cor obduraueſcit aduerſus
monentem domi
num.

Hugo Cau
sam
quare timere non debeat potentia;
humanam conſequenter subiugit:
dicens. Legō vero in te sperato lib^o
est de tua protectione.

Cassiodorus **I**n deo lau
dato sermo
nes meos. In deo laudat sermo
nes suos qui omne quod bene lo
quitur non sibi sed diuinis cogno
ſcitur muneribus applicare.

Augustinus Meos sermo
nes dico quia
ipſos accipi: ipſe voluit meos esse
qui dedit.

Cassiodorus **R**ostrā ei
que nobis data sunt recte dicim;
si tamen ea de concessa nobis domi
ni munere sentiamus. Lin deo spe
rato non timebo quid faciat mihi
caro lib^o est carnalis homo. Senſe
tia ista mihi ſabriter queratur ſu
periorib; videt esse contraria. Nā ai
ecclesia se conculcata; diceret a im
pugnatam ab homine: et iminen
tia pericula metuens misericordi
am domini imploret. hic iterū al
ſerit se homine; non timere. vtrum
qđ verum est. quoniam prius cum
calamitates huius seculi aspiceret
formidauit. nunc timorem cum ſu
tura contuetur: abiecit. Quid em;
poterat ab homine pati qui ſpem
ſuam poſuerat in illa retributione
iudicij. **S**euat licet carnificū ma
nus: preparentur in cādia camino
rum: omnia tō: mentozū genera
deſpiciat ecclesia in membris ſuis.

que expectat dñi munera saluato
ris. Deinde cōqueritur ecclesia pre
dicationis sue verba a perfidis et
peruersis christianis despici: dices

Ota die verba mea execraban
tur. id est despiciebant et maledi
cebant. Hoc ab hereticos a malos
christianos pertinet: qui dum do
mini verba audiunt salutaria di
cta contemnunt. Aduersus me om
nes cogitationes eorum in malū
ab inferendum mihi malum.

Glosa Cum enim verba re
spuuntur: persona di
centis non est inuicis ab iniuria.

Hugo Quomodo eorum co
gitationes sunt in ma
lum consequenter deditur: dices.

Inhabitabunt in eum cōuer
sando in ecclesia. et abscondent
malum quod cogitant vt efficaci
us possint consummare.

Cassiodorū. Iti ergo sub
doli christiani
falsi fratres publicani videntur in
habitare ecclesiam et conuentus
sequi populorum: sed virus sue per
uersitatis abscondunt. De quibus
adhuc subditur. Lipsi calcaneum
meum obseruabunt. Mos iste dy
abolicius est eorum qui ministri ei
esse noscuntur vt calcaneum: id est
vltima nostra infidiosa calliditate
respicit.

Hugo vt quomodo ac
cusare possint
vel blasphemare: inueniāt. Vnde
Augustin conquerit: dicens. Ver
borum aucupes sillabarum dñi nume
rantes: nodosas colūnas mihi
proponentes vt me capere possint

in v. **Augustin** Omnes
bo. **Augustin** ergo fi
cto animo inhabitantes: a dolum
abscondentes nolite timere: pater
ipsorum Judas cum domino tuo fu
it: a ille quidem nouerat eum. Ele
git tamen eum cum alijs aposto
lis: sed ad aliud electi sunt vnde
cum ad opus probationis electus
est Judas ad opus temptationis
vt posset tibi exemplum dare quod
deuites malos: quos caueas falsos
fratres et fidos: nisi vt dicat tibi.

Ecce ego tecum habui vnū quem
toleraui. Perferre volui quod sci
ebam: vt tibi nescienti preberes so
lacium. quod mihi fecit hoc faciet
et tibi: videlicet vt multum possit
vt seuiat. Accusaturus est et mul
ta falsa crimina diciturus: vt preua
leant falsitates. In me certe preua
leat: si celus mihi nō abstulerit

Hugo Enumeratis malis q̄
peruersi homines a fal
si fratres inferunt bonis: subiūgit
causam scilicet inuidiam quare in
ferunt: dicens. Sicut pro quia
sustinuerunt id est expectauerunt
ad perdendum. Animam meam
id est vitam meam. Nam transla
tio habraica habet: expectantes
animam meam. vel sustinuerunt:
vt graue pondus animam meam
dolentes q̄ non possunt me extin
guere: sicut impij **Sapient.** ij. dix
erunt. Grauis est nobis etiam ad
videndum. dissimilis est operibus
nostris et quis tales sint: reddit ta
men ecclesia bonū pro malo: orās
pro eis: dicens. pro nihilo id est

vlud qm mltitud
q̄m vñ qd mltitud
m̄ vñ qd mltitud

lib. lano
p. 111

gratis sine merito eorum. saluos facies illos. **Calliodorus**, nullus meriti exigit ut possit proprio labore saluari. Quid meruit latro ut sic paradisi velociter intraret. Quid publicanus qui repente de templo absolutus exiit. Ipse de die confessionis subitum votum donavit et premium. Constat ergo peccatores pro nihilo saluos fieri quando certum est conuersationem gratuita largitate concedi.

Hugo Quo autem modo hoc fiet consequenter subiungit: dicens. Non ira non puniendos eternaliter: sed in illa ira qua filium quem recipis flagellas ad correctionem: sic populos peccatores confringes ne sint superbi deceptores vel insidiosi quales fuit **Calliodorus** Nam cum deus corda eorum tribulationibus fatigauerit: et diuersarum angustiarum numero sitate compleuerit ab iniquitate reuocati: compelluntur domino confiteri. a hoc per iram eius videtur fieri: cum ille placidus atque inuincibilis salutis nostre causas noscatur operari ita facies illos. Et ego ad eruditionem eorum et utilitatem meam et gloriam tuam. **O** Deus vitam meam annuntiaui tibi per confessionem. sicut fecit paulus: dicens. Prius fui blasphemus et persecutor. Hoc enim est gloriam deo habere ut publice denunciemus quales nos dignatus fuerit sustinere et ad conuersionem

abducere qui mereremur peccatis exigentibus intrare. **V**itam ergo suam annuntiat deo qui propria peccata confitetur. non ut eam deo notam faciat qui nullatenus potest aliquid ignorare: sed ut se magis condemnans mereatur absolui: sicut propheta dicit. Dic primum peccata tua ut iustificeris.

Hugo Post confessionem sequitur satisfactio que deum placat. Vnde subiungit. Posuisti lacrimas meas in conspectu tuo. id est acceptas habuisti eas exaudiendo. Sicut et in promissione tua hoc est: sicut promisti ita fecisti. Vnde Ezechiel. viij. Si impius egerit penitentiam ab omnibus iniquitatibus suis: omnium iniquitatum eius non recordabor. Tunc videlicet quando confringes populos: et pones lacrimas meas in conspectu tuo: acceptam tibi esse penitentiam meam ostendens. Conuertentur inimici mei humiliati propter flagellum tuum et exemplum meum. Abdidit retrosum ut te sequantur et amplius non vadant post concupiscentiam carnis.

Calliodorus Sequitur Et quacumque die signat diuersi temporis satisfactiones. **A**lter enim tota perne vita domino supplicat. alter immediate conuertitur. alius in fine vite saluatur. **I**n quacumque ergo die **Hugo** inuocauero te co: bis deuotione Ecce cognoui per experientiam misericordie tue quoniam deus meus es.

In q^o d^o d^o
capit^o 7

qui mihi subuenis ac recipis penitentem: sicut promissisti Ezechielis xviii^o. dicens. In quacumque hora ingemuerit peccator: omnium iniquitatum eius non recordabor amplius.

Calliodorus O magnam et mirabilemque domini pietatem: ut in quacumque die inuocatus fuerit semper miseratus indulgeat.

Hugo In deo laudabo uerbum: in domino laudabo sermonem. Semper gratias agendo eis de suis beneficiis. In deo sperabo non timebo quid faciat mihi homo. hoc supra expositum est. Deinde ecclesia quasi iam literata de malis huius seculi: laudaturam se dominum profitetur: dicens. In me sunt deus uota tua. uide licet laudationes que reddant tibi. Ac si dicat. Non timebo quid faciat mihi homo carnalis uel dyabolus exterius. quia et si mihi auferat omnia bona temporalia: non tamen uota laudis diuine que in me sunt potest auferre.

Augustinus Postquam dyabolus abstrulit Job omnem substantiam et filios: remanserunt in illo uota laudis que ex archa sancti peccatoris sui protulit: cum dixit. Dominus dedit dominus abstulit: sicut domino placuit ita factus est: sic nomen domini benedictus. O diuitie interiores quo fur non accedit. laudem a te querit deus. confessionem tuam querit. Ipse dedit fidem: spem: et caritatem. hoc placitur hoc sacrificatur? es.

Calliodorus Aut dicit in se esse uota laudationis dona dei contributa que in illa perpetuitate reddenda sunt quando iam sancti indefessis uocibus persoluent laudis obsequium. Ita enim sunt qui si deum diligimus: habemus semper inuoluntate que a nobis omnino non reddunt: sed in illa perpetuitate reddimus. Nam de futuro nos et hunc uersum de te intelligere sequentia demonstrant que huic mundo nequeunt ullatenus conuenire. Quoniam uiam eripuisti animam meam de morte. perpetua. Oculos meos a lacrimis. **Jeronimus** quia iam tunc non est necesse peccata deflere. Pedes meos. lib est affectus et sensus meos. A lapsu. ne ultra laterentur in peccata.

Calliodorus hec tria in futuro seculo prestabuntur quando iam nec anima peccando morietur: nec oculi sua mala deflebit: nec pedes laterentur. Nam hic sanctis non auferunt lacrimas cum ipse dicat. Beati qui lugent. Nec pedes iustorum in hoc seculo a lapsu redduntur atque enim quia dum in hoc mundo ambulat semper in lapsu sunt: sed diuina misericordia continentur: sicut legitur. Septies in die cabit iustus et resurgit. Premissa mihi fiet. ut placeat coram deo in lumine uicium.

Nicolaus hoc est in lumine gratie: qua uiuitur cum deo in presenti uita. et lumine glorie et immortalitatis.

in fultura beatitudinis die ubi sancti fulgebunt sicut sol.

Augustinus Ergo fratres ad hoc omnia hec valeant vobis ut gratis deus diligamus: in illo semper speremus: nec homines nec dyabolum timeamus. nec ille facit aliquid nisi quantum permittitur. permitti ad nihil potest nisi quod nobis prodest. toleremus malos. simus boni: quia et nos sumus mali. Pro omnibus quos patimur oremus: ut a deo nunquam recedamus. patrimonium nostrum ipse sit. salus nostra et spes nostra ipse sit. Ipse hic consolator: ibi remunerator: ubique vivificator. et dator vite illius de qua dictum est. Ego sum via: veritas: et vita. Ut a hic in lumine fidei: et ibi in lumine spei tanquam in lumine viventium in conspectu domini placeamus. Unde nos deprecatur ut compassis bellis corporeis: superatis seculi temptamentis mereamur in christo lumine complacere domino nostro Iesu christo qui est benedictus in secula seculorum. Amen.

Psalmus lvi.

Miserere mei
deus miserere
mei: quoniam in

te confidit anima mea. Titulus. In finem ne disperdas vel corrumpas dauid in tituli inscriptione cum fugeret a facie Saul in spelunca.

Hugo Hic tangitur historia que habetur primi Regum. xliij. videlicet quod dauid fugiebat a facie Saul: et latuit in spelunca. Sed non legitur dauid titulum erexisse. propter quod de dauid ad litteram non legitur titulus iste: sed mystice de christo qui per dauid intelligitur. Ergo sensus tituli talis est. Psalmus iste dirigens nos in finem id est in christum ad quem tendimus venire: hortatur ne tu iudee disperdas vel corrumpas dauid id est christum in tituli inscriptione: negando ipsum esse regem quod tituli inscriptio confirmat. Ad didit: cum fugeret a facie Saul in spelunca.

Calliodorus Adus iste et dauid et domino multum videtur esse con similis. Nam sicut dauid saulem fugiens in spelunca se abscondit: ita a domini saluatoris deitas intra templum sui corporis iudeis perhibis fuisse probatur abscondita. sic singula que de dauid a christo puenerunt facta: illi sunt sub hac allusione id est concordantia communia. Nam sicut dauid trauulentum id est ferocem saule: sic christus nequissimos iudeos perferabat. Oportet igitur meminisse psalmum hunc quintum esse eorum qui passionem et resurrectionem domini sub breuitate commemorant.

Glo. Hugo Intētio psalmi est monere vt nullus titulo crucis contradicat. sed christum esse regem suum quilibet confiteatur vt bo a factō. Christus ergo dominus in persona assumpti hominis ex eo q̄ futuram meruit passionem dāmat ab patre: dicens. **L**

Miserere mei deus. **L** patre. **L** miserere mei. **L**

Jeronimus Geminata postulatiōe misericordie confidentiam suam quā in patre habuit ostendit vt facilis audiatur. Vntē subdit. **L** quoniam in te confidit anima mea. **L**

Cassiodorus Misericordiam petit filius dei qui miseretur omnibus. **S**ed oratio ista forma fidelium est: vt qui talia propter salutem nr̄az perculit: predicationibus quoq̄ suis nos pius dōtor instrueret.

Augustinus Ad hoc enī orauit vt nos doceret orare. ad hoc passus est vt nos doceret pati. ad hoc recepit vt nos doceret sperare resurrectionem. **L** **Q**uoniam in vmbra alarum tuarum sperabo donec transeat iniquitas. **L**

Cassiodorus Parabolice loquitur hic. quod sic quoties res sibi genere dissimiles comparantur.

Jeronimus Christus itaq̄ scdm̄ formaz serui dicit se sperare in vmbra: hoc est in diuinitatis protectiōe: donec inful-

latio et iniquitas iudeorum persecutorum transferat.

Hugo hoc est cum corpus eius occiderint et ad uenerit resurrectio.

Augustinus hoc ē et vox nostra: et in vmbra alarum tuarum sperabo donec transeat iniquitas: id est tu protege me vt ab estu iniquitatis nō areascaz et vmbra culū p̄bueris m̄.

Jeronimus Donec dyabolus transeat cū suis satellitibus et mēbris

Augustinus Transis tu a ecce transeunt temptationes tue: et vabis in aliam vitam in qua; ierunt sancti: si sādus fueris. Nunquid quia tu transisti hinc: p̄terea iam transeunt iniquitas: ab his nascantur alij iniqui sicut moriuntur alij iniqui. sic et alij iusti erunt et alij nascantur vsq̄ in finem seculi. nec iniquitas dērit preinēs: nec iusticia paties. **L** **C**lamabo ad deū altissimū. **L**

Cassiodorus Clamat christus ab humanitate suscepta a quo superie creature opem non desinunt postulare. Et nos clamemus ad deum ad quem non vox valida: sed puritate conscientie peruenitur. **A**ddiditq̄. **L** ad deum qui bene fecit mihi.

Jeronimus Qui fecit me ex nihilo ad suam imaginem: a dedit mihi bona presentis vite. et postea in futuro mihi vitam eternaz promisit. **S**equitur vox christi hōis.

Handwritten notes:
Quoniam in vmbra alarum tuarum sperabo donec transeat iniquitas.
L

La super omnes terram gloria tua. Hoc utrumque completum est. Exaltatus enim supra celos est. Et sedet ad dexteram patris. Glorificatus est super omnem terram quando totum mundum catholica replet ecclesia. In qua laudes domino iugiter concinuntur: sicut ysaïas propheta dicit. Vno ego dicit dominus: et implebitur gloria mea vniuersa terra.

Hugo Postea iterum redit ad ostendendum nequiciam iudeorum persequentium et per hanc inordinationem scilicet quod primo de exaltatione et post de temptatione agit: ostendit quod non est ordo querendus in prophetis. dicit ergo. **Laqueus** id est fraudulenta obediens. **Paraueunt pedibus meis** hoc est verbis a doctoribus meis: quibus quasi quibusdam pedibus intrabat Iesus ad corda audientium. **Parauebant enim insidiatores iudei christo laqueus** quando mulierem deprehensam in adulterio ei abducunt. **Et quando querebant** licet dari censum cesari an non: **La incuruauerunt** id est incuruare voluerunt **La animam meam** conantes me deprimere aut trahere ad consensum malicie sue.

Hoderunt ante faciem meam id est me sciente **La foueam** id est sententiam mortis. In eius enim facie dixerunt. **Reus est mortis**. **Let ipsi incidere in eam**.

Calliodorus Omnis enim iusta vultus hauriat auctores ante quod alte

ri noceat: se prius ipsa condemnat. Quod similiter Salomon Ecclesi.

1. dicit. Qui fodit foueam incidet in eam. **Jeronimus** Iudei autem inciderunt in mortis sententiam: cum post resurrectionem et ascensionem domini inimicis scilicet Tito et Vespasiano traditi sunt: capti: interfecti atque dispersi.

Augustinus Nolite putare fratres ipsis solis hoc accidisse. Omnis qui parat foueam id est fraudem: oppressionem: aut criminatorem aliquam fratri suo: necesse est ut in eam incidat. **Fouea** in qua cecidit ipse est conscientia. **Putas** cum in foueam non cecidisse qui luce christi perditur et cecitate percussus est. **Si non ceciderit in foueam: videret**. **Ante se videns omnes malefactores perdidisse viam** implicatos facinorose: sed iam te tradidit forte in manus latronis aut in manus alicuius iniusti. **Et tu in pressura es** ille letatur: ille exultat. **noli decipi visibilibus** noli habere oculos paganos: sed christianos oculos habere. **Vides illum qui exultat**: ipsa exultatio est fouea ipsius. **illuc quisque cum ceciderit: oculos perdit**.

Hug Postquam dixit malorum debitas penas pollicetur christus se gratias acturum: dicens. **Paratum cor meum deus**. **Ac si dicat** illi foderunt mihi foueam mortis: sed cor meum paratum est ad tolerantiam. **Vnde dicit Math.** 23. **Spiritus** quidem promptus est:

*John
reppm*

*John
reppm*

Gregg

prauineam malam: hoc est plebs
iudaicam. ymbrem id est manda
to apostolis meis vt deserant iude
os et non illis euāgelizent. **Ex**
altare super celos deus.]

Jeronim⁹ Propheeta hoc
dicit & gloriosa
christi ascensione. **Let** super omnē
terram gloria tua. **cu** effuderis do
num spiritus sancti sup oēs terras.

Calliodorus Hunc rex
sup supra
dixit fidem nostraz tali confirmās
promissione. quia super omnes cre
turas eius nomis sit gloria regna
tura. Quis virtutez psalmi huius
quis tenuentiam digne potest
effari. **Orat** christus vt nos doce
at: resurgit vt nos erigat: laudes
patri dicit vt nos instruat. **Meri**
to vita nostra: merces: et redēptio.
Merito apud patrem noster legi
tur aduocatus. **Amemus** demen
tem defensorem ne patiamur seite
rum iudicem. vltra enim omnem
constat amentiam eum toto corde
nō expetere qui nos ad eterna gau
dia tam crebris ammonitionibus
cognoscitur inu

Collecto²

Ipsi⁹ igitur clementiam humili
ter deprecemur vt in cunctis pressu
ris ac tribulationibus nobis auxi
lietur: quatinus securi valeamus
peruenire ad eius regnum qui ē be
nedictus in secula seculoz. Amen.

Psalm⁹ .lvij.

I vere uti
q; iusticiam loqui
mini recte iudicate
filij hominuz. **Titu**
lus. In finem ne disperdas dauid
in tituli inscriptione. **Hic** titulus in
precedenti psalmo est expositus.

Calliodor⁹ Commone
tur enim pō
cius **Pilat⁹** ne disperdat id est cor
rumpat scripturaz tituli que regez
dominū de darabat. quia reddi nō
poterat incassum quod diuina no
scebatur iussione conscriptum. **Ad**
adeo frequenter repetitur vt excu
satio & tradicentib⁹ iudeis auferat^r

Hugo Moraliter autez pro
phetas loquitur & tra
malos iudices & prelatos. et intē
dit omnes monere ne quis christi
regno verbo aut vitioso facto con
tradicat: sed ad eum se conuertat.

Calliodorus Christus
ergo dñs
iudeorum exprobrat nequitiaz: di
cens. **L**

I vere utiq; iusticiam loqui
mini recte iudicate filij homin.]

Hugo O vos iudei qui estis
[filij hominuz.] ratio
nabilium: id est prophetarum fm
carnem. **Si** vere utiq; iusticiaz lo
quimini. **quod** utiq; facitis: dicen
tes. **Magister** scim⁹ quia verax es
[recte iudicate] credendo me esse
vera

Jeronimus Non re
ce². **de** iudi
cabat qñ petierūt **Barnabā** filiu
mortis: & iter se cōt^r xpm filiu vite.

*Calliodorus
comparat*

*quod filij hominuz
est ratio
nabilium*

Augustinus quia deus pro
gnouit hoies
patres etiam in utero matrum.

Jeronimus sicut quondam
de Esau: qui pri
usquam signaretur: ab hereditate dei
est repulsus. Errauerunt ab utero
is est presciti sunt a deo erraturi.

Augustinus Vet. Latine
nati sunt pec
catores a vulua. hoc est a fide in
qua concepti sunt. eo ipso quo ac
cepisti nomen christi sacramento
quodam natus es in visceribus
matris. Errauerunt ab utero. In
utero quippe ecclesie veritas manet
Et qui errant a veritate. Locuti sunt
falsa. Tales sunt omnes qui a sa
ctis trahit oibus ecclesie errauerunt

Hugo Iudei etiam qui hic di
cunt peccatores. Latine
enati sunt a vulua. quia a proge
nitibus suis facti sunt alieni per
morum dissimilitudinem. Erraue
runt ab utero. Inescentes se qui ve
stigia paterna: videlicet patriarcha
rum. Locuti sunt falsa. Contra christum qui
est veritas. Uxor est illis simi
litudinem serpentis. Furor in
deorum per similitudinem nimis aptissima
dissimulatur. Error eorum versus est in fu
rorem non humanum: sed serpentinum
et venenosum. Erat enim venenum
inuidie in furore illorum.

Nicolaus Serpentes enim
ex ira et furore
effundunt venenum.

Collector Audi cuius serpen
tis furor in illis
erat. sicut aspidis furde et obturata

tis aures suas. Ne non exaudiet
voce in cantantia et venefici. viz
icantatoris. Licantantis sapienter.

Hugo In hac similitudine
tangit naturam aspi
dis. Aspis enim est serpens qui for
tem vim habet medicaminis.

Augustinus Hec ama
do tene
bras suas: occultat se in cauernis
et recusans audire illas voces in
cantantis quibus se cogi sentit ad
exitum: allidit unam aurem con
tra terram: et de cauda sua obturat
alteram: atque ita voces illas quan
tum potest euitans non exit ad in
cantatio.

Hugo Sic iudei ob
turerunt
aures suas contra christi predica
tionem. Nam cum Stephanus di
ceret. Ece video celos apertos et
filium hominis stantem a dextris
dei continebant aures suas: ut ha
beretur. Actu. viij. 10. Hec similitudo
etiam conuenit peccatoribus.

Nicolaus Obstinati a ter
renis et diuini
inbiantes nolunt audire christi pre
dicationem qua reuocentur a suo er
rore: hoc est a profunditate vitio
rum suorum. Deinde describitur
que sint mala passuri qui contem
pserunt ut aspides diuina predica
tione saluari. Vnde dicit.

Hugo Deus conteret den
tes eorum. id est ver
ba dolosa. In ore ipsorum. qui a
verbis suis capiet eos.

Calliodorus Contriuu
ceptos

iudeorum quando eis respondit.
Reddite cesari q̄ sunt cesaris: a deo
que sunt dei. Molas id est maxil
las leonum id est minas feroci
um iudeorum; confringet dominus
aspides erant quando ei insidiose
dixerunt. Licet dari tributum cesari
an nō. Leões fuerūt q̄n cruceo ore
clamauerunt. Crucifige: crucifige
eum. Molas horu; confregit domi
nus in sua resurrectione.

Apoc. 17. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

melius deus q̄ fructus
7. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

HUGO Sic confringentur a
conterentur in futuro
detractores qui hic alios mordent
et deuorare nituntur insidiose vel ap
te verbis detractoris et insidiosis
de quibus dicitur Apoc. xv. q̄
manducauerunt linguas suas pre
dolore. Consequenter ponit penam
perfidu; iudeorum cum dicit. Ad
nihilum deuenient tanquam aqua
decurrentis. Iudei enim tanquam aq̄
decurrentes contra christū impetuo
se seuiebāt. sed sicut aqua cito tra
sit a deficit: sic ipsi iudei cito per Ti
tum et Vespasianum ad nihilum
reducti. **AUGUSTINUS** Totu;
sunt. **AUGUSTINUS** etiam
hoc seculum ad tempus tanquam
aqua decurrens perstrepat et que
rit quem trahat. Omnes impij et
superbi sonantes non vos terreat.

HUGO quoniam sicut aqua
decurrentis intrat ma
re et perdit nomen. sic isti venientes
in amaritudinem inferni: nomen
quod sibi fecerūt in terra amittēt.
Hinc est q̄ dicitur ille sepultus in in
ferno non nominatur: vt habetur
Luc. xvi. Contra quos dominus

Intendit arcum suum. id est com
minatōez iudicij. donec infirmet.
Calliodorus a suis prauis
tibus a ad
confessionis salutem meliorata se
mente conuertit. **Collect.** Esti cō
tant.

Collect. Esti cō
tant. **HUGO** Sicut flu
ra que fluit auferentur. Sicut in alio
psalmo dicitur. **HUGO** Sicut flu
tur. **HUGO** ita cera a
facie ignis: sic pereant peccatores
a facie dei. hoc erit in extremo iudi
cio: quando domino veniente ad iu
dicium ignis ante ipsum pre cadit
a inflammabit in circuitu inimicos
eius. Et merito: vt qui in hoc mun
do igne superbie: luxurie et aliorū
vitiu; arserunt: nec conuersi sunt
ipsi post hanc vitam igne in inferna
li torqueantur. Vnde sequitur. Su
per cecidit ignis. id est super eos
cecidit. Et non viderunt soles.

Gregorius ix. libro mo
raliu;. Ignis
super impios cadit: sed sol igne ca
dente non cernitur. quia quos ge
henne flamma deuorat: a visione
veri luminis ceat vt et feras eos
dolor combustionis cruciat: et in
tus pena cecitatis obscurat quati
nus qui auctori suo corpore et cor
de deliquerūt: simul corpore a cor
de puniatur. vt vtrobiq; penas sen
tiant: qui hic dum viuere prauis
suis delectationibus in vtroq; ser
uebant. Cum vero luxuria semel
mentem inuaserit: nullus bonum

In hunc modum per
vaporum

regem dicit neg
que omne diaboli
et selet. Vnde
et intelligit p
HUGO que
redunt pangunt
que est gressu
suo cernitur et
ba sed in fine per
los auctores
he q̄ primo motu
in diabolo per
dicitur auctores
penas inferni. Do
vulgari peccatis
ad uentum. Et
se ab hunc ab eo
hoc est per se
sue carnis ad
ne malis et
ne inferni. Sicut
id est co
ne. **AUG.** que
deuorant eorum
vultum et per
Calli. ad
sublimi
quanta
tenta fuit. tunc
leuat michi. Et
unat malis ad
unt boni iro
libbitur. **AUG.**
cum viderit
cum punitionem
tur motus
iolo dicitur: m
cedit. id est
opera sua

By *[Handwritten signature]*
compositus

cogitare pmitit neq; vereri deum
neq; timere diabolum qui peccato
res absorbet. **Vñ** sequitur **Pri**
us q̄ intelligēt spine vestre rānū
Hugo Spine sunt peccata
que conscientia; cor
rodunt pungunt. Per ramnum
que est genus tubi quod in prio
suo cremento est quasi mollis her
ba sed in fine producit ramuscu
los acutissimos. intelligitur dyabo
lus q̄ primo mollis est suggeren
do delectationes peccati a in fine p
ducit aculeos acutissimos scilicet
penas inferni. **Hoc** autem non in
telligunt peccatores donec veniant
ad tormentum. **Et** ideo pmittunt
se absorberi ab eo per peccatū. **Et**
hoc est prius q̄ intelligēt spine ve
stre ramū; id est ante q̄ peccato
res intelligant dyabolū seu pe
nas inferni. **sicut** vivētes sic ira ab
sorbet. **Rico** id est eo tempore
eos. **Rico** quo sperabit de
duratione vite eorum deus auferre
eos subito de presenti vita
Cassio Nam q̄ dictum est
absorbet eos. corū
subito significavit interitum. quia
quanta domino in sustinendo pa
tientia fuit. tanta erit percussio in ce
leritate iudicij. **Et** quia vnde puni
untur malimē ad iusticia; p̄fici
unt boni ideo **Rico** **Letabitur**
subbitur **Rico** **Letabitur**
iustus **Letabitur** iustus
cum viderit vindictā; id est impi
ocum punctionem. **Non** enim leta
bitur motus zelovide proprie
sed zelo diuine iusticie. **manus** suas
lauabit. id est opera sua magis

iustificabit sed in illis apoc. xlii.
Iustus iustificetur ad huc in san
guine peccatoris. id est in punci
one eius que est occasio meliora
tionis vite sue sed in illud puerb.
xvi. **Multato** pestilente id est pu
nito peccatore sapientior erit par
vulus id est **Gre** vñ. moralium
iustus **Gre** **Sic** q̄ fit vt
quia iniquus vivens multos ad
culpam traxerat delectatione pec
cati. quosdam moriens a culpa re
uocet terrore tormenti quia dum
eius pena conspicitur conspicien
tis vita emendatur. **Alii** de futuro
Iero **Letabitur** iustus cum vi
derit vindictam. impiorū
quia quando illi damnantur in pe
nis. iusti letificantur in premiis. **L**
manus suas lauabit in sanguine
peccati. **Cas** Impio enim peun
toris **Cas** **et** commoētur in
nocens caucius se diligētius q̄ tra
ctare. **Et** di **Nicolaus**
est homo. **Nicolaus**
Vnusquisq; rationabiliter loquē
[si] pro quia vtiq; fructus est iusto
Hugo quia deus dat ei pro
meritis suis vt hic p
ficiat in fide spe a caritate. vtiq; ē
deus iudicans eos. hoc est pecca
tores. **in** **Rico** quia dat sen
tentiam p̄ eis
non solum in futuro sed etiam fre
quenter in presenti. **Cassio** vult em;
nec boni in hoc seculo a beneficio sūt
sequestrati licet mūdāis onerib; pre
mātur. nec mali oīno hic a pena
sūt liberi q̄uis florere videantur

Aug Interrogēt se qui aliqd amat. q ad illud puenire non possunt videant si nō cruciantur desiderio. Et cum puenierit ad illud quod licite desiderāt. attēdant si non cruciantur timore. videntur hic penas suas anteq̄ reiat illa resurrectio cum in carne resurgentes non immutabuntur. Omnes enim resurgem⁹ sed non omnes immutabimur. habebunt quippe corrupōnez carnis in qua doleāt non in qua moriātur. habēt matia in hoc seculo aliā penaz. Ecce dicitur ille adhuc induitur purpura a bisso. q adhuc epulatur q̄tidie splendide nondum produxit spias ram⁹. nōduz dixit. crucior in hac flamma sed iam est mētis cecitas iam oculus mentis extinctus est. **Im** qui enim qui habent oculum mentis extinctum non discernunt quid intersit inter refrigeriū castitatis a flammam libidinis. mē securitatem sp̄i a timorem facinorosis p̄pter hoc inquit apostolus. Deus trahit illos in concupiscentiam cordis in immundiciam vt faciāt que non conueniūt. Non ei pua pena ē habere tenebras mētis extiores vbi est flet⁹ a stridor dētū.

Callio Ecce verus sol qui tenebras nostras caliginesq̄ discutens quid in veritate sentire delectamus ostendit. **Iaz** nemo sit dubius nemo remurmuret. **In** isto enim mundo deuz occulte res humanas examinare cognoscimus qd̄ in illo seculo facere manifestius comprobatur.

*Eme dicitur
ad q̄dam p̄pud*

*2
p̄pud p̄pud
p̄pud p̄pud
p̄pud p̄pud*

Iero Et nos si in p̄ceptis dei aures non obduramus si sanctorum monita cum innocentia exequamur. si nostrū sp̄is facinorum non affligamur. si manus ab omni sanguine immunes cum innocentibus abluamus dignis sanctorū premijs honoābit nos ih̄s crist⁹ dñs n̄r cui ē honor v̄ gla in secula seculorum Amen

Psalmus. lviij

Ripe me de inimicis Titulus in fine ne corrupas dauid in tituli inscriptione quando misit saula custodiuit domum eius vt interficeret. **Hugo** iste titulus cum. **Hugo** ptiz sumpt⁹ est de euāgelio viz de titulo que pilatus apposuit cruci dominice. de q̄ sub titulo duorū p̄ceptō dētū psalmoz ē dētū. **Micol** Et p̄tū sumpt⁹ ē de r̄ egū. xix. vbi legit q̄ saul voluit p̄tē lāra d̄ psallētē corā eo s̄ dēcliauit d̄ s̄ iāu a iuit ad domū suā a tūc saul misit satellites suos nocte illa ad domū d̄ vt custodirēt eū a interficerēt mane. **Qd̄** cum annūciasset micol ipsi dauid deposuit eum p̄e fenestram a sic abiit saluatus est. **De** hac em̄ saluatione fecit d̄ istum psalmū ad **Glo** Qui tñ expolitterā **Glo** n̄ allegoice de signato huius historie. dauid xpm̄ sigt. dom⁹ ei⁹ seplēti xpi saul regnū iudeorū q̄ miserūt custodire sepulchrum sed non vidēt cō

... quod dicitur...

... in fine...

... titulus...

... huius...

... dauid...

... saul...

... regnū...

... sepulchrum...

uenire quod dicitur scilicet interfi-
cerent eum. Itaque interfectus
erat christus quando miserunt ei
stodire sepulcrum si querebant in fide
eum non corporaliter sed spiritualiter
et famam a nomine eius extinguere
ne crederet in eum. Unde titulus pre-
dictus sic exponitur psalmus iste te-
dens in finem id est in christum
ad quem venire desideramus qui
psalmus ait. Ne tu pylate vel iu-
dee corporas dauid in tituli inscri-
ptione dicendo christum non esse regem
cuius regni firmitatez titulus christi
cruci affixus manifestat.

HUGO Quod tamen facere vo-
luerit perfidi iudei qua-
do misit saul et consiliu iudeorum et au-
stodierunt et custodire fecerunt domum
eius et sepulcrum christi ut interfi-
cerent eum id est extinguerent no-
men et famam eius sicut supradic-
tum est. Intencio psalmiste est
ut nemo contradicat christo qui
tanquam in passione positus orat lite-
rari ab inimicis iudeis dicens

Eripe me de inimicis meis
Iudeis invidentibus in oculis
O Pater qui es deus meus In
quantum ego sum homo a ab in-
surgentibus Iudeis per malebicta et
blasphemias in me id est contra
me litera me **E**ripe me de opanti-
bus iniquitatem videlicet a iude-
is collaphisantibus et a flagellanti-
bus et a flagellantibus me a de vi-
ris sanguinum id est a crucifixo-
ribus meis **salua**
me

Augustinus.

Erant iudei viri sanguinum qui iu-

stus in quo nullam culpam inuenissent
morti damnauerunt. Clamantes cru-
cifige crucifige eum. Erant enim viri
sanguinum quibus cum obijceret crimine
sanguinis christi responderunt permanen-
tes posteris suis. Sanguis eius super
nos et super filios nostros

*propheta
passione*

Callio Merito enim viri san-
guinum dicti sunt
quoniam supra se iniuste mortis
onera susceperunt. Petit ergo ab
eis pro humana infirmitate libera-
ti qui tam totum voluntarie sustinebat

Aug Factum est hoc in carne
christi. fita in nobis. Ne-
que enim cessant inimici nostri bya-
bulo a angeli eius a mundus in sur-
gere quotidie contra nos a illud est vel
le infirmitati et fragilitati nostre ac
nos deceptio in fuggestionibus
temptationibus quibus cum alijs laqueis
iretre cum in terra adhuc vivimus.
Sed vox nostra vigilet ad deum et da-
met in membris christi dicens

HUGO Eripe me de inimicis
meis deus meus id
est a dyabolo a mundo retinente.
Quoniam sicut dicitur Jacobi. v.
Qui voluerit esse amicus huius mun-
di inimicus dei constituitur unde
augustinus O seculum nequam quod tu
os teare sic soles amicos ut ipso
facias dei inimicos. Eripe me a dy-
abolo instigante. a luxuria lubri-
cante a gula inebriante. a a quo
cunq; vicio me temptante a ab in-
surgentibus illis inimicis in me
id est contra me **litera me** Mun-
dus insurgit contra iustos species
rerum visibilibus representando a

Aug

Pro impio alij p[ro]p[ri]et[ar]i[um] et u[er]u[m]
p[ro]p[ri]et[ar]i[um] p[ro]p[ri]et[ar]i[um]

solum esse deus israel id est de
vni⁹ gentis. Intende nunc Ad
u[er]itand[as] om[n]es gentes Intus in
cordibus eor[um] per gratiam. a exte
rius per predicationem ap[osto]lor[um]

Cassio. Ut tibi credencium
copia crescat ex gen
tibus q[ui] sterilitatem fidei i[n] populo
iudaico conspexisti Et respice q[ui] o
mn[es] gentes: dicat. quoniam de
vniuersis nationibus erant do
mino inuante in xpm credituri sic
in .ij. psal. dicitur: Et dabo tibi gē
tes in hereditatem tuam; et possessi
onē tuam firmos terre. Valde ci
tremendū est qd subdit Non mi
serereis oib[us] qui opant iniquitate.

Augusti⁹ h^o duob[us] mod[is]
intelligi pōt si
ue q[ui] oino nulla peccā relinqt deus
ipunita. Iniquitas ois siue parua
magna re sit: puniat necē est aut
ab ipso h[ab]ite penitente aut ab ipso
deo vindicante. Nam et que peitēt
peccasse: punit seip[so]; Ergo frēs pu
niam⁹ nostra peccā si querim⁹ mi
sericordiā dei. Sed iā vidē am⁹ aliū
modum quo h[ab]e h[ab]ia possit intelli
gi. Est a quedā iniquitas quā q[ui] ope
rat non p[ot]t fieri vt eius deus mise
reat. Querit forte quenas sit illa.
Ipsa est defensio peccōr[um]. Sed quo
ea defendūt si de⁹ voluisset non id
fecisset. Effatū meū eāt vt hoc facēz
P[ro]p[ri]et[ar]i[um] tuum defendis vt deum ac
cusas. porro talem iniquitatem o
perantum non misereatur deus

Nicolaus. Vt n[on] miserea
ris omnibus
qui ex certa malicia et obstinata

operantur iniquitatem de qua di
cit. Job. in canonica sua Est pecca
tum ad morte; non pro eo dicit vt
quis. **HUGO** Deinde conuersi
oret **HUGO** onem gentium
quam supra peticāt ch[rist]us hic
affirmat dicens. Conuerterentur
gentes ad fidem hoc ad respe
ram. id est in sexta state scribit
in vespere mundi. quo ch[rist]us na
tus est a passus vnde ap[osto]l[us] v
ad choz. v. Scripta sunt ad corre
ctionem nostram in quos seculor[um]
fines deueniunt. Et famem. ubi
dei patientur vt canes. qui semp
funt famelici. Et circuibunt ciuita
tem. id est ecclesiam vel mundu[m]
vbique euangelizand[um] atq[ue] laudā
do de **Cassi.** Est a iste re: sicut
um **Cassi.** proph[et]ia de con
uersione iudeorum signi ficans in
fine mundi ex eis innumeros do
mino esse credituros ac tunc famē
patientur vt canes quia sicut nūc
crudelissima obstinatione d[omi]n[u]m
funt. Ita a tunc fidei audissima de
sideria patientur. Quā me vito can
ibus comparantur quoniam anti
christum illam inmanissimā be
lūā fidei calōē succēsi religiosi
lateatibus insequuntur. et circui
bunt ciuitatem id est ecclesiam si
dem sanctis predicationibus dese
den **HUGO** **Et** **Ce** liphi cō
do **HUGO** uerū ad fidem
loquuntur. manifeste predican
do in ore suo. loquētes audacter
non adulando sed peccata redar
guendo vnde subditur. Et gladius
in labijs eorum. id est sermo dei

obliuiscantur populi | videlicet etiam
stram. mei. id est mee passionis
quia iudei qui adhuc displicuerunt
in diuersis mundi partibus sunt quasi
signum a memoriale passionis christi.
Petrus cantor. Nota ad litteram
argumentum quod iudei non sunt
interficiendi. Translatio enim romana
habere quando obliuiscantur
legis. **Cassiodorus**

Obliuiscantur legem quam eius precep-
ta non complet quis animo uerba
ipsius tenere uideatur. Precatur
ergo ne gens iudeorum peccat fuerit
sed magis errasse se gloriosa satisfac-
tione cognoscat. de quibus adhuc
sub **Hugo** **Disperge illos** | per-
dit **Hugo** omnia regna mun-
di. In uirtute tua. Hoc impletum
est a Tito uespasiano quibus prestitit
deus ut hoc facere potuissent. La de-
pone eos | de potentia et de terra sancta
in quam posuisti eos. Vel depone eos
a malicia uel forciores surgant cum
eos cadere feceris sicut paulus de
quo cantat ecclesia prostratus est seuis
simus pleuitor et erectus fidelis-
simus predicator. hec oparis. **Oratio**
protecor meus domine.

Cassio Iudei ergo sed legem
suo more ubique uiuunt
tes displicent sicut ad conuersi-
onis studia prouocarentur: seu si
aut quidam uolunt ut inter conten-
tiones hereticorum ab inimicis suis
ueteris legis partium testimonium
haberet ecclesia dum illud idubitan-
ter creditur quod aduersario sus-
fragante firmatur. **Nicolaus**

Delictum oris eorum. Videlicet in
deorum super fuit per sermonem labi-
orum ipsorum. Iesum coram pyla-
to negando a morte ipsius ne quibus
postularet. **Hugo** Hoc igitur delictum
lando a hunc sermonem
deponere irritum ostende.

Augustinus resuscitando per
quem perire uoluerit
La comprehendantur in superbia sua.

Cassio Captos enim constat
in superbia sua quando vi-
derunt postea resurgentem quem
prius facientes macula respuerunt.

Iero Vel comprehendantur in
superbia sua et huiles fiat

Hugo **Et** postquam confu-
si fuerit de patris suis
uul. de execratione. Iesum execra-
bantur et maledicebant dicentes. De-
morum habes. **Et mendacio** Iesum
corpus eius factum mentiti sunt
tunc. **Annunciabuntur** | id est re-
barguentur inter ab apostolis.
In consummatione | id est ut consu-
mantur hoc est ut perfecti fiant. de
qua annunciantur et conuersione
iudeorum habetur actum. ubi pe-
trus dixit iudeis. Viri israelite au-
dite uerba hec. Iesum nazarenus
uicium approbatum a deo in uobis uir-
tutibus et signis que fecit per illius
deus in medio nostri sicut uos sa-
tis. hunc diffinito consilio et pre-
sentia dei traditum per manus ini-
quorum affligentes interemistis.
Et infra sequitur His auditis com-
puncti sunt corda et dixerunt ad pe-
trum et ad reliquos apostolos.
Quid faciemus uiri fratres.

Xiiii.

Aug⁹ In peccato ergo suo cō
pretensi sunt quia chri
stuz occiderunt a de ipsa magnitu
dine peccati plus humiliati sunt a
mai ore humilitate erigi meruerūt
propter quod annuntiabuntur i
consummatione id est magis per
ficientur. Sed quomodo fit cōsum
matio ista consequenter declarat
cum subdit. **Cassio** Duob⁹
in ira] dicitur ira dei siue quando videt
ad salutem ut est illud. Flagellat
enim filium quem recipit. siue quā
mittit in ignem eternum eos q̄ ad
sinistram erunt. Sic autem dixit.
In ira hoc est in vindicta ad salu
tem que non est ira cōsumptionis q̄
erit in futuro iudicio sed cōsum
mationis. ad correctionem que ē
in presenti. a hec ira magna mise
ricordia est. **Gre** Magna mi
sericordia ē
in presenti misericordiaz nō oīe q̄
consummatione vero
Cassio illam dicit quā vnus
quisq; patitur quando memor pe
ccatorum suorum iterna se castiga
tione discit. **Hugo** Et si iu
ciat. dei p hāc
irā consummationis conuertit. non
erunt. tales quales ante fuerūt viz
peccatores a supbi. Vnde puer b.
xii. Verte impios a nō erūt. **Et**
Ipsi in dei effecti christiani. sciēt
quia deus. scilicet xps que occide
runt. **domnabitur iacob** id ē q̄
ip̄erit rex iudeorū ē. a finiu terre
I. gēciū de quē tā iudeorū q̄ gen
tū cōuersione. **Cassiodor⁹**

abhuc subditur. **Conuertentur**
ad vespem. hoc est i principio ser
te etatis quā dñs saluator mundi
salutaris adueit. a fame paciētur
vt canes a circuibūt citatē. de q̄z
numero erat paul⁹ quez circuisse
hāc eccē citatē; salutare epl̄e ip
sius testatur q̄ p̄ vnuerfas gētes
velut sacra diuina cōuenēt

Hugo **Eph̄i** dispentur
p mundum. ad mā
ducandū. v̄t alios p suā p̄dica
tionez i corpent eos ad scē eccē fi
de pducētes. si vero non fuerint sa

Cassio Saturatur do
ctores quā p̄bi
caōnes suas viderint p̄ los de hie
rāt assumē. a murmurabūt. tan
q̄ ieiunū cū v̄ba sua fructificāe nō
cognouerūt i mētib⁹ p̄fideū. Nos
q̄ v̄bi dñi distributores murmu
rare posse dicit si nō fuerit p̄ locū
saturati cre
dulitate

Augusti⁹ de
q̄ murmuratiōe supi⁹ dixit quomā
quīs audī
Hugo Post q̄ de
iudeorū cō
uersione locut⁹ ē p̄mittit eccl̄a se
laudaturā deuz dicēs. **Go** autē
cātalo. a laudādo predicabo. for
titudinem tuam. qua iustificas im
piū. Hec ē ei magna fortitudo. Vū
di

Gre q̄ mai⁹ miraculū est
cit **Gre** suscitāe aiaz i p̄petuū
victuraz q̄ corp⁹ iteū monturuz
Et Aug⁹ Ait mai⁹ ē ip̄uz iu
stificare q̄ celuz a trā creatē. a ex
ultabo. v̄ exultando laudabo. ma
ne. hoc est in

Augusti⁹
die iudicij

Trāfāctis tēptatōmbꝫ cū nox hu
ius sēli trāfīerit qñ iā isīdīas dia
bolīa angeloz eiꝫ n̄ expauescīmꝫ
qñ lux eterna sād o
Hugo tuz cor pibꝫ oriet tūc
cū gaudio laudabo miam tuā . i q̄
in sādōz remuneā cōmibꝫ reuicesz

Capitolo huiꝫ exultacōis s̄b̄ūngit dī
cēs **Q**uia fēs es susceptoz meꝫ
i meozū fideliū ad te cōtentiū . a
refugiū meū i die . h̄o ē i tpe l t̄bu
lacōis **Calli** o q̄ gñū refugiū
mee **Calli** qd̄ t̄bulacōnis tē
pre donat **O**is em̄ caro suspecta ē
q̄ulqꝫ audiat . **V**eite b̄ndī patris
mei p̄cipite regnū h̄ tē cēnū ēfugi
uz effīat qñ ad istā vocē de fideātī
fīmā pueꝫ **Hug** . us . i p̄cūlis
tibi p̄sa llā . cor de a ore cōfitendo
tuam cōmītatꝫ . Et vt notet ecclā af
fectū suū erga miam dei replicat .
q̄ **O** deus susceptoz meꝫ es . i quo
miam a tribulatione presenti fide
les in requiē eternam suscipis

Gregorius In expositio
ne euāgelij
omelia xix . Insuper considerans
p̄phā seu ecclēsia q̄ benignꝫ deus
mala nostra aspīcit a portat . cul
pas nostras tolerat : a tamē nos
per penitentiā ad premiā reser
uat . noluit deum misericordem dī
cere sed hunc ipsam misericordiā
vocauit dicens deus meus mise
ricordia mea . Vnde reuocāda sūt
a nobis ante oculos nostros ma
la que fecimus : a pensandū est
ex quanta dei benignitate tolera
mur . Pensemus que sunt eius vīs

cera pietatis vt non soluz cū pas
indulgeat sed celeste regnum peni
tentibus etiam post culpas p̄mit
tit . atqꝫ ex omnibus medullis cor
dis dicamus singuli . dicamꝫ oēs
deus meus misericordia mea

Augustinus **O** dulce
nomē s̄b̄
quo nemini desperandum est . om
nes consolans omnes ad conuer
sionem inui
Calliodor
tans

Mirabilis a amplectenda senten
tia nam cū multa dixissꝫ ad postre
mum vno verbo omnia complexus ē
deus inquit meꝫ misericordia mea
quia quicquid sum de tua miseri
cordia est . didicimus domine cri
ste q̄ multa carne pertuleris . Et
q̄ p̄ persecutoribus tuis oāueris
O vere iudicem p̄m̄ sub quo nul
li cōfidentiū est desperandum .
O pax benignitas a potestas . Nam q̄
pro inimicis oras . quis tuorum
possit formidare q̄ pereat dona fa
cere que precipis . dona implere q̄
expe
Collect **Q**uatinꝫ tuo
die . adiutorio
munitia misericordia adiuti mēa
mur in ecclēsia sādā laudes tuas
immaculatis sensibus exultare a
post huiꝫ vite exitium ad tue be
atitudinis gloriam peruenire qui
es benedictꝫ i secula seculorū **Amē**

Psalmus lxx

Deus reppuli
sti nos **T**itulus huiꝫ
Psalmi talis ē **I**n finē

Handwritten note:
Vnde...
pud

felicitate gaudebūt. **Sequitur a ex**
audi me. **Nicola** deprecātem
vitam etnā
pro me a populo **Aug** Intelli
lomeo gat ca
ritas vestra omnem fidelem habē
tem in corde verbum dei cum timo
re. timentem iudicium futuruz. vi
uentem in probabilitate de illo blas
phemetur nomen sanāum domi
ni ei multa deprecari scdm seculū
vt pote in languorib⁹ sanitatē. in
tribulatioib⁹ pacē. a non exaudiri.
ad vitā autem eternāz semp exau
diri. **Ruis** enim sanitatem non pe
tat cum egrotat. et tamen forte
adhuc egrotare illi vtile est. **Pōt**
fieri vt si hic nō exaudiaris ad vo
luntatē. vt exaudiaris ad utilita
tem. **At** vero cum illud petis vt det
tibi vitam eternam. vt det tibi ad
dexteram filij sui stare cum venerit
iudicare terram. securus esto acci
pias. si nō modo accipis. **Non** ei iā
venit tempus vt accipias. exaudi
ris et nescis. **In** radice res est non
dum in fructu. **Hugo** **Con**ter p
ctū. bat q de
saluum faciet exaudiet cum sub
dit. **Q**uod **locutus** ē in sancto
suo. **H**oc ē in filio suo qui est san
ctus sanctorum vt legitur daniel
ix. **Locutus** est enim illud iohan.
xvi. **S**i quid pecceritis patri in no
mine mee. **Et** q assistēt
fiet vobis. **Mat**. populo xp̄ia
no sicut **Mat**. vltimo dicit. **E**cce
ego vobiscum sum vsq ad consum
mationē seculi et ex hoc **letator**
mente consolatus. **vx** ē pastoris

eccel a diuina sic hīma] **S**ichma
humerus interpretatur per que
onus impositum episcopis signifi
catur quod bene diuiditur qn offi
ciū predicādia confessiones audien
di psonis ydoneis committit qz sic
iuxta cōsiliū ietro. xvij. **E**xo. **Q**uē
partito in alios leuius portat. **et**
ouallē terna culorū. **h**uilita
tem a statu ecclesie **metib⁹**. **h**
mensurato quod fit qn scdm ind
gentiam diuersorū locorū de his
coadiutoribus puidēt. **D**e qb⁹ s̄
dit. **M**eus ē galaad. **G**alaad in
p̄tat acerū testimoniū a significat
hoiem litteratuz i quo coaceruata
sunt testimonia veteris a noui te
stamenti. **a** me⁹ est manass. q
interpretatur obliuio a significat
religiosum qui oblitus domuz pa
tris sui: vacat cōtēplacōis studio
La effraim fortitudo capitis mei.
Per effraim que frugifer interpre
tatur significat exercitatum in vi
ta contemplatiua et adiuua qui
est fortitudo scilicet christi quom
am inferiora eius membra suste
tat verbo doctrine a exemplo bone
vite. **E**cce omnes isti sunt necessarij
ad adiuuandum presulem in offi
cijs predicandi a confessiones au
diendi. **V**da rex meus. **S**ic ē sub
me. a significat rectorē ecclesie s̄
pontifice qui ipsum viuat in eccle
sie regimine a sic pōt dicere. **M**o
ab olla spei mee. **P**er moab qui
interpretat ex pre: p̄dores significā
tur quib⁹ dicit **J**ob. viij. **v**s ex pa
tre dyabolo estis. et de ipsi potest
episcopus sperare qz per bonos

In meo p̄cipio
no vobis

adiutores suos conuertit ad bonum
a sic obedient sibi sic olla deservit
ad opus domini sui. **R**ydumea
extendam calciamentum meum. **P**er
ydumea quo sanguinea interpretat
raptos a homicida signat qui aliqui
p bonum episcopum a eius coadiutores ad
bonum reducantur. a sic ad eos cal-
ciamentum eius extenditur cum p la-
tore predicatum ad deum reducant
per quod condudunt in alienigena sub-
diti sunt. a gentes per fidem obe-
dient et. **I**ero. Vel est vox cri-
desie. **I**ero. Si dicentis in
ydumea. **I** in mundum. **L** ex tunc
calciamentum meum. **I** id est exem-
pla humanita. **G**re. quia duz
tis mee. **G**re. per car-
nem gentibus innotuit quasi calcia-
ta ad nos diuinitas venit.

Inde per predicationem
euangelii a exemplorum
humanitatis mee. **I** in alienigena
a gentes subditi sunt. **C**redendo

Ric. deinde ostenditur quod pre-
dicta bona deo sunt attri-
buita cum. **H**ugo. **Q**uis
dicatur

Hugo. **Q**uis
ducet me. **I** id est nomen meum. **I**
ciuitate munita. **I** id est ab popu-
lum patris vallatum. **Q**uis ducet me
vsq; i ydumea. **E**t ad gentem ista
fidelem a pecca-
tricem

Ric. vt conu-
regne in eis. **E**t respondet. **N**onne
tu deus. **Q**uis dicat nullus alius hoc
facere potest nisi tu dominus pater
qui repulisti nos. **P**ropter pec-
cata nostra. **P**eccata namq; subdito-
rum debent episcopum a eorum adiu-

tores reputare sua p compassionem
La non egredietis de in virtutibus
nris. **H**oc sub interrogatiōe legē-
duz est qua. **I**ero. quod patris
si dicat

Iero. firmi sumus
Et idcirco. **Q**uis nobis auxiliuz de
tribulatio. **H**ugo. **I** id est vt ip-
ne.

Hugo. **S**a tribula-
tio qua hic patimur nobis sit au-
xilium sempiternum i futuro. quod
fit quando ipsa tribulatio pacien-
ter tolerat.

Gre. **A**d uitrix vie
Vnde

Gre. **T**utum tribu-
lacio est. **E**t iterum. **T**unc melius libe-
rat cum p acientia dat. **N**ec quo salu-
te ab hoie. **Q**uis vana saluatio sine
te sic dicit aplos. **J**o. xv. **S**ine me
nihil potestis facere. **V**anuz ergo
expectare salutem ab homine quod
iuxta alium psalmum. **H**omo va-
nitati simil factus est quia ipse est
quasi fantasma quia modo apparet
magnum quod a cito post non in-
uenit. **V**nde iacobi. iij. dicit. **R**ue-
est vita nostra. **E**t statim respon-
det. **V**apor est ad modicum parens

Jeronimus. **A**udiant hec
qui spes suas
in potentis hominum vel in tere-
narum diuiciarum splendoribus
ponunt quod vana. **C**ol. **E**t quod neq;
est saluatio. **Q**uis plantat
est aliquid neq; qui rigat. **I**dcir-
co. **I**n deo faciemus virtutem. **A**

Peccatorum conuersione quia ip-
se dat incrementum. **L**a ipse ad mi-
hili ducit tribulantes nos. **E**t spi-
ritus malignos quorum labores
in nihilantur quando peccatores ad
bonum gratia reuocantur. **A** ab alio

Col. **Q**uis plantat
est aliquid neq; qui rigat. **I**dcir-
co. **I**n deo faciemus virtutem. **A**

Peccatorum conuersione quia ip-
se dat incrementum. **L**a ipse ad mi-
hili ducit tribulantes nos. **E**t spi-
ritus malignos quorum labores
in nihilantur quando peccatores ad
bonum gratia reuocantur. **A** ab alio

1024
22
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

emim iste dirigēs nos i finē v i cri
stū habit⁹ in hymnis hoc ē in lau
dib⁹. attri **Aug⁹** v christo q̄
buit dāuid **Aug⁹** vit ex seie
dāuid vt esset hōmo in hōies Let
equales angelis faceret hōies

Glosa Intencō psalmiste ē
exhortari omnes ad
christi laudem Ecā igitur aut po
pulus fidelis laborans in hac vita
clamat ad dominum dicens

Araudi deus deprecationem
meam itēde oracōm mee
fraudire dicit aurib⁹. itē
Au dere autē oculis. v. x. audi
tur autē. op⁹ autz intendit v. vide
tur oculo **Dec** autē duo necessaria
sunt ei qui vult a dño fraudiri viz
vt nō tñ ore vce h etia ope. Non
ei cessat oracō q̄ non cessat bñfacē
Itēdo post q̄ dixit **Araudi** ecē sub
iurē intēde q̄si dicat audi vocem
q̄ aspice ad opa. **Dec** autz oratio
nō est vñ hōis sed tōtū ecclēsie.

Callio Vñ cōgregacō ista
iustorū dep̄ssa mal
seli in vniūsis gētib⁹. v. gemiscēs
clamat ad dominum dicens

Iero **H**imib⁹ terre lib est a
quatuor mūdi p̄tib⁹ ex
quibus collecta est ecclēsia ad te
clama

Rico i tpe āgustie vñ
ui. **Rico** subdit **duz** anxi
aretur cor meū. **Imē** pressuras q̄ vi
cia huius

Aug⁹ Vita nra in
seculi **Aug⁹** hac pēgna
cōe nō p̄t esse sine tēptacōe q̄a p
fēat noster p tēptacōem nrām fit
nec q̄s q̄ p̄t coronari n̄ q̄ vicerit.
nec p̄t vicere nisi certauerit. nec p̄t

scilicet
p̄t
victor

certare nisi immū et tēptacōne s
habuerit **Et** licet anxiōr tū nō vñ
cor **Iero** **I**m petra hoc est in te
q̄ **Iero** ipso qui es petra sta
bilis **Vnde** ap̄s ait. **Petra** autē
erat xp̄s **In** te ergo per fidem.

Aug⁹ **E**xaltasti me. videlicet
super inimicos meos bā
do mihi victoriā de eis a in super

De **duz** **Calliodor⁹**
isti me

id est duces in illam futuram re q̄
em quā teatis tuis polliceris **Cau**
sas subdit quare ipsa ecclēa deduci
tur ad p̄mum dicens **q̄** fact⁹ es
sp̄s mea **li**vi

Aug⁹ **N**ō ei p̄bit
ta presenti **Aug⁹** nos dē? p̄p̄
q̄s filiū suū misit tēptari crucifigi

mori a resurgē. **Hēm⁹** em̄ duas
vitas. vñā i q̄ sum⁹ **Alterā** quā spe
ramus **In** qua sumus nota ē no
bis: quam **spe** ramus ignota ē no b

Tolera in qua es. a habebis qua
non duz habes. **Quomō** toleras. e
vt non vincaris a temptatore. la
boribus suis tēptacōnib⁹ passio
nibus morte sua demonstravit ti

bi vitam in qua es. resurrectio ne
sua: vitam in qua eris. **Nos** enim
nō noueram⁹ n̄ nasci hōiez a moi
resurgē hōiez a viuē i efnū noue
ram⁹ **Suscepit** qd̄ noueās a demō

stravit quod nō noueras **I**ō er
go factus es sp̄s nostra in tribu
lationib⁹ a tēptationib⁹ **Et** qd̄
spera **Iero**. **Certe** quō tu resur
rexiisti imortalis a nos credim⁹ re
surgere **I**ple etiā fact⁹ est in **L** tur
re fortitudis. **v** defēio me a **a** fa
cie. **v** a p̄nciā **l**imici. **v** dyaboli

duz
fin

tuus fortis
victor

vel nequiciarum eius ut nos ab eis
inimicis munit et defendat.

Aug. Sed si ab inimicis in
christum et intra turrim. quid quod
pateris cogita quia prior passus
est et cogita quo fine passus est.
ut mortuus et resurgeret. Tales autem tu
in finem spera qualis in illo presen-
te et intrasti turrim non consentie-
re inimico. de illo turri iaculare te
la quibus feriatur quibus vincat
tur. Que sunt illa tela. verba dei si
des tua opera tua age in hac turri ad
non cessent manus. opera tua bo-
na gladius sunt interficientes inimi-
ci. In hac igitur turri munitus

Nicola. Inhabito in tate
naaculo tuo in secula
sid est in celo empireo.

Jeronim. In illo tempore ubi
fine fine mansu-
ri deum ingiter contemplabimur

Aug. Vel est vox ecclesie que
usque in finem seculi in
tabernaculo domini in hac vita se-
ditat militare ut semper natos col-
ligat ad regnum. Gloza inimici me in-
pugnet. **protegar.** contra estus
victorum. **in velamento alarum tu-
arum.** id est in munimine in feri-
cordie et potentie tue que aliis com-
pantur quia nec onerant et omnem
auertunt.

Hugo. Et vere pro-
tegar a te
**Quonia tu deus exaudisti ora-
tionem meam.** ut non solum in pre-
senti ista vita me protegas atque
custodias sed et futura bona lar-

gari unde se quis dediti id est
dabit. **hereditatez.** patrie celestis
lamentibus nomen tuum. Domine
timore filiali. Unde eccle. xl. Tior
domini paradisi benedictiois. Postea
omne quid in illa hereditate celesti
habebit dicens. **Jesus super dies**

regis ad Cassio. Eternitatem
in fine. **Cassio.** significat do-
mini salvatoris. que vere rex nostre
dicat quoniam ab ipso regimur et eius virtu-
te saluamur.

Aug. Si christus regni
non solum istos dies in isto tempo-
re cuius fine sed dies super dies istos
fine fine. Tu ergo adijces dies
eternos super temporales. **regis.** no-
strum christi ut non solum diebus istis
transierit regnet christus in ecclesia sua
sed regnet cum illo seculum in diebus illis
que non habent finem. Et adijces filiter
super. **Annos eius usque in diem generationis
et generationis.**

Rico. Repetico est
eius deus sine
ad maiorem declarationem eternitatis et
celestis beatitudinis. **Aug.** Aut ei usque in
tubis die generationis
hanc vite que est mortalis et generationis
que regnabimus resurgendo et permanebimus
in eternitate.

Hugo. Imprie autem
nunc cum deo. **Hugo.** diuinitas
habet dies vel annos. Sed loquitur more
humano sic ibi a amicum tuum deficient
notum autem diebus vel annorum eternitatem bre-
uiter exprimit. d. **Permanet.** et perma-
nebit sed et usum nunc loquendi pro se-
fidelis eternum. et sine fine in spe-
ctu dei. videns deum facie ad faci-
em sicut dicit. ysaie. xxxij. Regem
in decore suo videbunt et nulla beati-

22. Hugo
Kard.

vo: son hystoria
B. 1. 1. 1.

tudine misericordia et veritate eius
quis requirit.] quasi dicat nullus
quia ibi non erit misericordia nec miser
a deo nullus requirit ibi misericordiam.
nec veritatem requirit de gaudiis
promissis

Callio Cum in eternis
possideant regna celorum promissa sicut ipse domi-
nus apostolis suis dicit. **P**ane quidem
tristitia vestris. cursum autem videtis vos.
gaudebit cor vestrum a gaudium vestrum
nemo tollit a vobis. In illa die si ro-
gabitur quisquam. Sic fit ut nemo
sacerdotum misericordiam et veritatem requirat cum
illius contemplationis inestimabili
munere perfertur.

Augustini

Et quomodo nobis deus exhibuit mi-
sericordiam suam. dimittendo peccata
nostra. et veritatem suam exhibendo
promissa sua. sic nos faciamus
misericordiam circa infirmos. circa egen-
tes. circa inimicos nostros. et veri-
tatem non peccando non abiciendo
peccati super peccatum. Sicque pote-
rimus ad regna promissa pervenire.

Iero In quorum plenitudine die
gaudiorum ecclesia spes
ponens sub
Hugo et cum il-
licite.] **Hugo** libere di-
tati celesti introducat.] **erol** psalmum
dicam nomini tuo.] id est laudabo no-
men tuum.] in seculo seculi.] hoc est in
eternum.] **V**nde in alio psalmo dicit
Beati qui habitant in domo tua do-
mine in secula seculorum laudabunt te.
Sic inquit faciam illud in futuro.] **vt**
in presenti.] **reddam vota mea.**]
baptismi et religionis que promissi
de custodire.] **de die in diem.**]

Callio **R**eddamus ergo vo-
ta nostra in isto tra-
sitio die ut in illa plenitudine lau-
des domini eodem prestante de can-
tare mereamur. **O**rat in hoc psal-
ecciam et populum fidelis a finibus terre
quia factus est dominus spes eius.
Postea que se auditum hincubi
ca exultatione gratulatur quoniam in con-
spectu domini iugiter apparebit.

Iero **P**sallet semper domino
laudes. cum corruptio
huius mundi induerit incorruptioem
et mortale hoc induit immortalita-
te refulserit. **Q**uod a nobis presta-
re dignetur ut conformes facti glo-
rie sue. erepti a corruptione mor-
tis secunde psallere mereamur in
spiritualium oblatione votorum
nomini eius qui est benedictus in
secula seculorum. **A**men.

Psalmus lxi

Donne deo
Bieda Titulus In fine
psalmus dicitur

Nicola **A**d litteram david
fuit hunc psalmum
cum de terra moab abiit in iude-
am magis volens esse in terra di-
vini cultus cum suo periculo corpo-
rali quam in terra idolatrie de diti cum
vivorum suorum periculo spirituali.

Collector **I**uxta vero spiri-
tualem intellectum
psalmus iste exponitur de viro iu-
sto qui contemptis temporalibus
ad celestia aspirat quod bene inquit h-